



NEYTENDASTOFA

Ákvörðun nr. 14/2012

Kvörtun Adakris UAB vegna hagnýtingar atvinnuleyndarmála

I.

Erindið

Með bréfi, dags. 14. janúar 2011, barst Neytendastofu kvörtun Adakris UAB þar sem þess er krafist að Neytendastofa ákvarði um efnisatriði kvörtunar gagnvart tveimur aðskildum en tengdum ætluðum brotum gegn ákvæðum 16. gr. c. laga nr. 57/2005, um eftirlit með viðskiptaháttum og markaðssetningu, vegna hagnýtingar viðskiptaleyndarmála Adakris.

Adakris telur fyrrum starfsmann félagsins hafa án heimildar veitt upplýsingar og eða hagnýtt sér slík leyndarmál, sbr. 2. og 3. mgr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005 og að forsvarsmaður viðskiptaaðila Adakris hafi tekið á móti og fært sér í nyt viðskiptaleyndarmál Adakris með ólögmetum hætti, sbr. 4. mgr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005. Sé þess því krafist að Neytendastofa ákvarði bann við frekari hagnýtingu og dreifingu upplýsinganna af hálfu fyrrum starfsmanns Adakris og hlutist til um að hann verði beittur viðurlögum, sbr. 26. gr. laganna. Jafnframt sé þess krafist að Neytendastofa ákvarði að forsvarsmanni viðskiptaaðila Adakris verði óheimilt að halda áfram að færa sér í nyt viðskiptaleyndarmál Adakris, sbr. 4. mgr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005 og hlutist um að þeim verði gert að sæta viðurlögum, sbr. 26. gr. laganna.

Í erindinu segir að Adakris starfi á Íslandi, aðallega við byggingu atvinnuhúsnaðis og annarra tengdra verkframkvæmda, en um slíka starfsemi gildi lög nr. 57/2005, sbr. 1. og 2. gr. laganna. Adakris eigi rétt á lögvernd hagsmuna sinna, m.a. þá hagsmuni sem felist í að ákveðnum þáttum varðandi starfsemi félagsins er snerti sérstaklega samkeppnisstöðu þess sé haldið leyndum, sbr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005. Félagið hafi helst starfað að framkvæmdum fyrir hið opinbera og fyrirtæki á grundvelli þátttöku í útboðum og á samkeppnismarkaði. Í útboðum og annari samkeppni verði til umtalsvert magn upplýsinga sem njóta þurfi trúnaðar og leyndar, sérstaklega gagnvart keppinautum og öðrum sem kunna að hafa hag að slíkum trúnaðarupplýsingum. Viðskipta- og rekstrarleyndarmál séu af ýmsu tagi og Adakris hafi komið að ótal útboðum og verkum á undanförunum árum. Félagið eigi því ýmsa keppinauta og viðskiptamenn en auk þeirra



sé ljóst að aðrir á sama markaði geti hagnast af hagnýtingu atvinnuleyndarmála félagsins. Fyrir liggir að samkeppni á sviði verkframkvæmda hafi harðnað umtalsvert á síðustu misserum í kjölfar efnahagshrunsins.

Hjá félaginu hafi, rétt eins og venja sé innan málaflokksins, verið litið svo á að upplýsingar um m.a. umsamið verð verkpátta innan útboða, þ.m.t. útfylltar tilboðsskrár og samninga vegna verkframkvæmda, falli undir trúnaðarmál og séu eðli máls samkvæmt atvinnuleyndarmál. Ýmsar aðrar upplýsingar sem sé að finna hjá Adakris séu einkum vegna innkaupa á vörum og sölu þeirra, svo og upplýsingar um viðskiptamenn. Hið sama megi segja um upplýsingar um fjárhagsstöðu félagsins, tekjustreymi, greiðslugetu, tímafresti verka og verkstöðu, verð- og söluupplýsingar auk ýmissar skráa, lýsinga og uppdráttar. Aðgangur að slíkum upplýsingum sé ekki á færi almennra starfsmanna hjá Adakris en ákveðnir starfsmenn, svokallaðir lykilstarfsmenn, hafi haft aðgang að þeim upplýsingum vegna starfa sinna, umfram aðra starfsmenn. Slíkar upplýsingar séu almennt taldar trúnaðarupplýsingar og geti innihaldið atvinnuleyndarmál, sbr. ákvæði 16. gr. c. laga nr. 57/2005, sem Adakris eigi lögmæta hagsmuni af og geti vænst að haldið sé leyndum.

Þegar fyrirtæki geri tilboð í útboði og sendi gagnaðila upplýsingar þurfi því að fylgja ýmsar trúnaðarupplýsingar sem teljist meðal atvinnuleyndarmála, sérstaklega svokölluð tilboðsskrá. Útfyllt tilboðsskrá og upplýsingar sem þar sé að finna séu almennt taldar trúnaðarmál og atvinnuleyndarmál milli viðskiptaaðila. Þessu til rökstuðnings megi m.a. vísa til þess að samkvæmt almennum útboðs- og samningsskilmálum um verkframkvæmdir, ÍST 30:2003, segi í grein 6.3.4. að „útfyllt tilboðsskrá sé trúnaðarmál milli verkkaupa og bjóðanda“. Slíkum skráum og innihaldi þeirra sé ekki deilt með öðrum.

1.

Hjá Adakris starfaði Einar Matthíasson, fyrst sem verktaki við ráðgjöf og í hlutverki byggingarstjóra fyrir félagið, en síðar sem launamaður og starfsmaður, frá 1. ágúst 2009. Einar sé menntaður byggingafræðingur og hafi starfað sem byggingastjóri og verkefnastjóri hjá Adakris vegna helstu verkefna félagsins, m.a. sem byggingastjóri verkframkvæmda fyrir Norðlinga- og Sæmundarskóla sem Adakris hafi tekið að sér fyrir Reykjavíkurborg. Einar hafi frá upphafi verið lykilstarfsmaður og millistjórnandi hjá félaginu. Hann hafi notið trausts og hafi stjórnendur Adakris mátt gera ráð fyrir að Einar myndi virða við þá og félagið bæði almennar trúnaðarskyldur starfsmanns í samræmi við meginreglur vinnuréttar og sértækar trúnaðarskyldur hans sem menntaðs byggingafræðings, félagsmanns í Byggingafræðingafélagi Íslands og sérfræðings í hans fagi. Sem lykilstarfsmaður hafi Einar haft aðgang að trúnaðargögnum og ýmsum atvinnuleyndarmálum Adakris, þ.m.t. tilboðsskrám vegna útboða og samninga um framkvæmdir við Norðlinga- og Sæmundarskóla, fjárhagsupplýsingum um félagið, nána þekkingu á tímafrestum og verkstöðu hinna ýmsu verkefna félagsins, upplýsingar um daglegan



rekstur félagsins og rekstrarstöðu, innkaup á vörum og þjónustu sem og sölu Adakris á þjónustu, og aðrar upplýsingar sem almennir starfsmenn hafi ekki haft aðgang að.

Ljós sé að Einar hafi í starfi sínu fengið vitneskju um fjölmörg atvinnuleyndarmál Adakris og umráð yfir ýmsum þeirra, þ.m.t. útfylltum tilboðsskrám, með réttmætum hætti, sbr. fyrri hluta 2. mgr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005. Þá hafi Einari, vegna starfs síns, verið trúað fyrir uppdráttum og lýsingum sem ætlast hafi verið til að færu leynt. Hann hafi því haft aðgang að upplýsingum sem hann hafi vitað að væru atvinnuleyndarmál.

Samningssamband Adakris við Einar hafi byggst á almennum reglum samninga- og vinnuréttar gagnvart ráðningarsambandi vinnuveitenda við sérfræðing og lykilstarfsmann félagsins en ekki hafi verið gerður skriflegur ráðningarsamningur, né sérstakur samningur við Einar vegna aðgangs hans að trúnaðarupplýsingum og atvinnuleyndarmálum. Þá hafi þess ekki verið krafist að Einar færi með gögn sem atvinnuleyndarmál eða trúnaðarmál. Einar sé sérfræðingur á sínu sviði með fagmenntun og hafi mikla reynslu af störfum sem byggingarstjóri. Einar hafi fyrir ráðningu unnið fyrir Adakris sem verktaki þar sem hann hafi kynnt sig sem ráðgjafa og byggingarstjóra með mikla reynslu og þekkingu. Ekki hafi því þurft að útskýra fyrir Einari hvaða upplýsingar félagsins væru trúnaðarupplýsingar og atvinnuleyndarmál, og hverjar ekki. Eðli málsins samkvæmt hafi Einari átt að vera það ljóst, jafnvel frekar en öðrum stjórnendum fyrirtækisins sem fæstir búi að jafnmikilli reynslu. Liggi það í hlutarins eðli að ætlast sé til slíkrar leyndar og að umræddar upplýsingar njóti lögverndar samkvæmt 16. gr. c. laga nr. 57/2005.

Adakris hafi lagt mikla vinnu í tilboð félagsins í útboðum vegna bæði Norðlingaskóla og Sæmundarskóla. Tilboðum hafi m.a. fylgt útfylltar tilboðsskrár sem hafi útheimt mikla vinnu, tíma og fé. Í tilboðsskránum, sem almennt séu taldar trúnaðarmál milli verkkaupa og bjóðanda, sé að finna viðkvæmar trúnaðarupplýsingar og viðskiptaleyndarmál. Sú samantekt upplýsinga sem þar sé að finna hafi mikið gildi við verðmat og birtist í þeim nákvæmlega hversu mikið félagið fær fyrir hvern einstakan verklið samkvæmt samningum. Útfylltar tilboðsskrár vegna Norðlinga- og Sæmundarskóla séu trúnaðarmál milli Reykjavíkurborgar og Adakris og hafi báðir aðilar meðhöndlað þær sem slíkar. Nægi í raun að nefna að í grein 0.4.1. útboðslýsinganna sé kveðið á um með beinum hætti að útfylltar tilboðsskrár séu trúnaðarmál. Þá séu slíkar skrár taldar trúnaðarmál samkvæmt stöðlum um útboð og verkframkvæmdir, sbr. grein 6.3.4. ÍST 30:2003. Hinum útfylltu tilboðsskrám og öðrum beinum viðskiptaupplýsingum og atvinnuleyndarmálum hafi Einar haft aðgang að vegna vinnu sinnar sem byggingarstjóri við framkvæmdirnar. Hafi Einar aldrei óskað eftir leyfi til þess að hagnýta eða veita öðrum upplýsingar um þau leyndarmál með nokkrum hætti.

Um mitt árið 2010 hafi stjórnendur Adakris heyrt sögur, sem þeir hafi talið gróusögur, þess efnis að Einar hafi veitt upplýsingar um atvinnuleyndarmál félagsins til óviðkomandi aðila. Á þeim



tíma hafi Einar haft viðkvæmar trúnaðarupplýsingar félagsins undir höndum um lengri tíð, aðgang að skrifstofurými félagsins og almennt að upplýsingum um félagið sem lykilstarfsmaður og millistjórnandi í fámennu teymi starfsmanna á skrifstofu fyrirtækisins. Hinar óstaðfestu fregnir hafi á þeim tíma ekki verið taldar réttlæta aðgerðir gegn Einari. Þegar grunur hafi verið rökstuddur hafi síðla sumars 2010 verið ákveðið að enda starfssamband félagsins við Einar. Hafi í fyrstu verið talið að Einar gæti unnið á uppsagnarfresti fyrir félagið en þá hafi verið gripið til þeirra ráðstafanna að takmarka aðgang hans að atvinnuleyndarmálum og trúnaðarupplýsingum félagsins. Hins vegar hafi stjórnendum Adakris orðið það ljóst þann 9. september 2010, að Einar hafði markvisst unnið gegn félaginu og að umfang trúnaðarbrestsins hafi verið meiri en áætlað hafði verið í upphafi. Hafi þess samstundis verið óskað að Einar hætti störfum og hyrfi af starfsstöð Adakris. Við Einar hafi verið gerður starfslokasamningur, dags. 27. september 2010, þar sem þagnar- og trúnaðarskylda hans hafi verið ítrekuð og atvinnuleyndarmálum lýst sem og trúnaðarupplýsingum félagsins, auk þess sem vísað sé til skaðabótaskyldu og refsíábyrgðar vegna brota gegn trúnaðarskyldum, sbr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005.

Til þess að upplýsingar njóti verndar sem atvinnuleyndarmál sbr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005 hefur verið talið, m.a. samkvæmt ákvörðun samkeppnisráðs nr. 36/1998, að virkja þurfi verndina. Það sé gert með tvennum hætti, annars vegar geti fyrirtæki gert skriflegan eða munnlegan samning við starfsmenn sína um að farið skuli með tiltekin atriði í rekstri sem atvinnuleyndarmál. Hins vegar geti aðstaðan verið sú að það liggi í hlutarins eðli að með tiltekin atriði skuli fara sem atvinnuleyndarmál. Við mat á því hvenær það liggi í hlutarins eðli hafi Samkeppnisráð komist að því í ákvörðun sinni nr. 36/1998 „að ef skynsamur maður, sem stæði í sporum viðtakanda upplýsinga, gæti séð að honum hefðu af eðlilegum ástæðum verið afhentar trúnaðarupplýsingar eða þekking í trúnaði, þá nægði það til þess að telja að viðtakandi upplýsinganna væri bundin trúnaði um þær upplýsingar“. Á þetta skilyrði hafi reynt fyrir stjórnvöldum áður. Í máli þessu verði að horfa til þess, að um var að ræða upplýsingar sem skynsamur maður hafi getað séð að hafi verið trúnaðarupplýsingar sem veittar voru í trúnaði, og að Einar sem sé sérfræðingur með menntun og reynslu af fagsviðinu sem hafi kynnt sér ítarlega efni útboðslýsinga, skilmála sem og staðla þeirra sem um útboð gilda. Því verði að líta svo á, að um Einar gildi strangari kröfur, auk þess að horfa verði til atferlis hans og meðferðar á upplýsingum, en ljóst sé að hann reyndi að leyna framferði sínu.

Einar hafi ekki haft heimild til að miðla framangreindum upplýsingum til annarra, sbr. 3. mgr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005, hvorki meðan hann var í starfi hjá Adakris eða eftir að hann lauk störfum. Forsvarsmaður viðskiptaaðila Adakris hefur hins vegar upplýst stjórnendum Adakris um að Einar hafi miðlað til sín viðkvæmum trúnaðarupplýsingum og atvinnuleyndarmálum Adakris, á meðan Einar hafi verið í starfi fyrir félagið án vitundar stjórnenda Adakris. Hafi Einar m.a. afhent honum afrit af útfylltum tilboðsskrám Adakris vegna Norðlinga- og Sæmundarskóla. Hafi stjórnendum Adakris verið tilkynnt að Einar hafi miðlað viðkvæmum trúnaðarupplýsingum til



viðkomandi viðskiptaaðila í u.þ.b. ár, eða frá september 2009. Hafi viðkomandi tiltekið að Einar hafi auk þess að upplýsa um útfylltar tilboðsskrár upplýst hann um hvenær Adakris innheimti fé vegna reikninga frá m.a. Reykjavíkurborg, upplýst hann um almennar fjárhags- og rekstrarupplýsingar um félagið, um eignir þess og innistæður á bankareikningum, um skuldir félagsins og stöðu þess, og um önnur bein viðskiptaleyndarmál. Þetta hafi viðkomandi staðfest í samtali og í tölvupósti við lögmann Adakris dags. 28. september 2010. Einar hafi með því brotið gegn 2. og 3. mgr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005.

Adakris krefst þess að Einari verði gert að nýta ekki atvinnuleyndarmál þau sem hann hafi haft aðgang að í starfi sínu hjá Adakris, en hann hafi ekki heimild til að hagnýta þau eða upplýsa aðra um, sbr. 2. og 3. mgr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005, sem og honum gert að sæta viðurlögum, sbr. 26. gr. sömu laga.

2.

Í greinagerð með frumvarpi samkeppnislaga nr. 8/1993, segir um 29. gr. sem er efnislega samhljóða 16. gr. c. laga nr. 57/2005, að til að ákvæði 4. mgr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005 eigi við, verði sá sem notfærir sér atvinnuleyndarmál að vita að um sé að ræða atvinnuleyndarmál, eða þau atriði sem um ræðir í 3. mgr. greinarinnar og að upplýsinga um þau eða umráða yfir þeim hafi verið aflað með þeim hætti að brotið hafi verið gegn ákvæðum 1. –3. mgr. greinarinnar.

Adakris hafi átt í ýmsum viðskiptum sl. tvö ár við ýmis félög í félagasamsteypu undir beinni eða óbeinni stjórn Halldórs Úlfars Halldórssonar þar sem hann hefur komið fram f.h. félaganna sem eigandi, stjórnarmaður, framkvæmdastjóri og annarskonar fyrirsvarsmáður. Stjórnendur Adakris hafi í öllum tilfellum viðskiptanna átt í samskiptum við Halldór sem hafi tekið ákvarðanir fyrir félögin, þótt í einhverjum tilfellum hafi þar einnig verið um aðra stjórnendur að ræða. Stjórnendur Adakris telji Halldór í gegnum félög sín hafa fært sér í nyt upplýsingar um atvinnuleyndarmál Adakris sem hann hafi vitað, eða hafi mátt vita, að aflað hafi verið með brotum gegn ákvæðum 2. –3. mgr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005.

Halldór hafi viðurkennt, gagnvart stjórnendum Adakris, sem hann síðar hafi staðfest í samtali við lögmann Adakris auk staðfestingar með tölvupósti, að hann hafi fengið „lekið“ til sín upplýsingum um rekstur Adakris, þ.m.t. fjárhagsupplýsingum, upplýsingum um rekstur félagsins og útfylltar tilboðsskrár Adakris við Norðlinga- og Sæmundarskóla, frá Einar Matthíassyni, fyrrverandi starfsmanni Adakris án vitundar stjórnenda Adakris.

Verði að telja að Halldór hafi vitað, eða mátt hafa vitað, að upplýsingar þær sem Einar veitti honum um viðskipti og fjárhagsstöðu Adakris hafi verið trúnaðarupplýsingar og atvinnuleyndarmál, sbr. ákvæði 16. gr. c. laga nr. 57/2005, sem honum hafi verið óheimilt að færa sér í nyt. Halldór hafi sjálfur viðurkennt að Einar hafi lekið upplýsingunum til sín um langt



skeið. Ljóst sé að það hafi verið án vitundar og samþykkis stjórnenda Adakris enda gert með leynd. Halldór hafi getað vitað að Einar hafði ekki heimild til að veita honum þær upplýsingar enda hefði Einar annars ekki þurft að leka þeim til hans.

Halldór hafi selt Adakris vörur og þjónustu í gegnum félög sín m.a. vegna verkframkvæmda Adakris við Norðlinga- og Sæmundarskóla. Halldór hafi átt í miklum og ströngum samningaviðræðum við stjórnendur Adakris frá haustdögum 2009, langt fram á vor 2010, vegna hinna mismunandi samninga og innkaupa á vörum og þjónustu til Adakris á tímabilinu, sérstaklega vegna bygginga framangreindra skóla. Framkvæmdir við skóla hafi farið fram á grundvelli samninga sem tókust milli Reykjavíkurborgar og Adakris í framhaldi útboðs borgarinnar á verkframkvæmdum við skólanna sem Adakris hafi unnið. Útfylltar tilboðsskrár vegna verkanna séu og hafi verið trúnaðarmál milli Reykjavíkurborgar og Adakris, sbr. ákvæði útboðslýsingar og almennra staðla. Slíkt hafi Halldór mátt vita enda þjónusti hann þennan geira.

Ljóst megi vera, eðli málsins samkvæmt, að aðili að samningaviðræðum sem þekki til atvinnuleyndarmála gagnaðila síns, sérstaklega þeirra sem viðkoma undirliggjandi viðskiptum, bæði gagnvart tímasetningum, verði og magni, njóti óeðlilegs forskots við samningagerð.

Halldór hafi áframsent lögmanni Adakris tölvupósta frá Einari til Halldórs, þ.m.t. tölvupóst dags. 14. desember 2009. Samkvæmt efni tölvupóstsins hafi Einar verið að upplýsa Halldór um atvinnuleyndarmál Adakris, þ.m.t. útistandandi reikninga og viðskiptastöðu gagnvart framkvæmdum við skólana tvo. Verði ekki af gögnunum ráðið, né af þegar fram komnum viðkenningum Halldórs, hvenær nákvæmlega Einar hafi veitt Halldóri afrit af útfylltum tilboðsskrám skólanna en leiða megi líkur að því að það hafi verið um haust eða vetur 2009, á sama tíma og Halldór hafi verið í samningaviðræðum við Adakris vegna verka og vörukaupa við framkvæmdirnar. Ljóst sé að þegar stjórnendur Adakris horfi til baka að breytingar hafi orðið á samningaviðræðunum um veturinn við Halldór þegar hann hafi verið farinn að njóta þeirra upplýsinga sem Einar veitti honum.

Stjórnendur Adakris hafi átt í samningaviðræðum við Halldór um ákveðin viðskipti sem samanstóðu af innkaupum á stáli vegna framkvæmdanna við skólana. Hafi Halldór sent Adakris tilboð í stál með tölvupósti, dags. 9. nóvember 2009. Forstjóri Adakris hafi samþykkt tilboðið munnlega og vinna hafist samkvæmt því, þ.m.t. fyrirframgreiðsla til félags Halldórs, Úlfsins Byggingavöruverslunar ehf., vegna innkaupa á stálinu. Gerðar hafi verið tilraunir til að skjalfesta samkomulagið betur sem grundvallaðist á töku tilboðsins en því hafi stöðugt verið frestað af hálfu Halldórs.

Umtalsverð viðskipti hafi verið á milli aðila á þessum tíma og ekki hafi þótt ástæða til að örvænta enda hafi verið talið að Halldór myndi standa við tilboð sitt. Eftir á að hyggja hafi



stjórnendur Adakris talið að Halldór hafi viljað tefja tímann til að skjalfesta samkomulag fram að þeirri stundu þar sem það hafi verið orðið of seint fyrir Adakris að leita annað. Í byrjun árs 2010, hafi Halldór gefið það út við stjórnendur Adakris að hann vildi hækka þóknun fyrir stálið. Því hafi verið tekið illa af stjórnendum Adakris og ætlast til að hann efndi tilboð sitt. Í mars 2010, hafi Halldór kallað forstjóra Adakris á fund sinn þar sem forstjóra Adakris hafi verið tilkynnt einhliða ákvörðun Halldórs um að hækka verðið. Hafi forstjóra Adakris verið kynnt á fundinum að Halldór vissi að þá væri orðið of seint fyrir Adakris að skipta um viðskiptaaðila vegna stálsins og að Adakris myndi missa heildarverkið, vegna beggja skóla, ef Adakris stæði ekki við tímaáætlun verksins á þessum tíma. Halldór hafi í framhaldinu lagt fram samningsdrög sem hann hafi þrýst á, með þekkingu sinni á atvinnuleyndarmálum Adakris, að félagið undirritaði. Sem stjórnendur Adakris hafi gert, 30. apríl 2010.

Samkvæmt samningum hækki einingarverð almennt ekki frá upphaflegu tilboði heldur sé bætt við verklið í magnskrá samningsins sem engin innstæða sé talin fyrir, þ.e. hvorki komi fyrir þjónusta eða vörur. Hækkunin, eða þóknunin, sem Halldór, þá fyrir hönd félagsins Úlfsins Byggingavöruverslun ehf., hafi krafist hækkunar á heildargreiðslu sem færð hafi verið í samninginn sem liðurinn „framvinda“, sbr. 11. gr. samningsins. Fyrir hafi Adakris átt að greiða tiltekna fjárhæð sem einhliða hækkun á samningsverði, án eðlilegra breytinga eða skýringa. Aðrar breytingar á magni og verði í samningnum hafi verið taldar eðlilegar af hálfu stjórnenda Adakris, m.a. þar sem óskað hafi verið eftir fleiri boltum en í tilboði o.s.frv.

Halldór hafi þannig hækkað verðið í þær fjárhæðir sem, nú sé talið að hann hafi þá vitað, Adakris hafi átt að fá fyrir verkþáttinn í heild sinni samkvæmt útfylltri tilboðsskrá verksins og hafi gert það á tíma sem Adakris hafi ekki getað leitað annað með viðskiptin. Á þeim tíma hafi Adakris ekki getað leitað annað, þar sem tími til framkvæmdar verkþáttarins hafi verið orðinn svo knappur að Adakris hafi átt hættu á að missa bæði verkin ef tafir hefðu orðið á. Hafi meiri hagsmunir orðið að ganga fyrir minni þegar stjórnendur Adakris hafi ákveðið að undirrita samninginn og undirgangast einhliða hækkun verðsins.

Stjórnendur Adakris telji ljóst að Halldór hafi fært sér í nyt upplýsingar úr útfylltum tilboðsskrám vegna skólanna, og aðrar trúnaðarupplýsingar félagsins sem Halldór hafi fengið frá Einari Matthíassyni, m.a. upplýsingar um stöðu og tímaáætlun á verkinu sem og samskipti Adakris við Reykjavíkurborg, m.a. til þess að þvinga fram hækkun á verði, langt umfram það sem eðlilegt hafi getað talist samkvæmt framangreindu. Einnig telji stjórnendur Adakris að Halldór hafi almennt fært sér í nyt atvinnuleyndarmál þau sem Einar Matthíasson hafi lekið til hans allt frá upphafi þess tíma sem Halldór hafi viðurkennt að Einar hafi byrjað að leka til hans upplýsingum sem, eðli máls samkvæmt, Halldór hafi mátt vita að honum væri ekki heimilt. Samkvæmt því hafi Halldór brotið gegn ákvæðum 4. mgr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005 og með því hugsanlega einnig gerst brotlegur við m.a. ákvæði 264. gr. almennra hegningarlaga, nr. 19/1940.



Sé þess krafist að Halldóri, og félögum honum tengdum, verði gert að nýta ekki atvinnuleyndarmál þau sem Halldór, og hugsanlega aðrir starfsmenn hans, hafi komist yfir, en aflað hafi verið með broti á 1. –3. mgr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005, sem og gert að sæta viðurlögum, sbr. 26. gr. laganna.

II. Málsmeðferð

1.

Erindi Adakris var sent Einari og Halldóri til umsagnar með bréfum Neytendastofu, dags. 27. janúar 2011.

Svar Einars barst Neytendastofu með bréfi, dags. 1. mars 2011. Í bréfinu er því mótmælt að Einar hafi á nokkurn hátt brotið gegn lögum nr. 57/2005 á meðan hann starfaði hjá Adakris eða þar á eftir. Áður en fjallað sé efnislega um málið sé hins vegar nauðsynlegt að færa rök fyrir því hvers vegna Neytendastofu beri að vísa erindinu frá.

Í erindinu geri Adakris kröfu um að Einari verði gert að nýta ekki atvinnuleyndarmál þau sem hann hafi fengið aðgang að í starfi sínu hjá Adakris. Þessi krafa verði ekki skilin á annan hátt en að Neytendastofu sé uppálagt í úrskurðarorði sínu að banna Einari nýtingu ótilgreindra atvinnuleyndarmála í framtíð sbr. orðalagið „verði gert að nýta ekki“. Umrædd krafa sé tekin upp út tilvitnuðum lagaákvæðum. Því verði ekki betur séð en að Neytendastofu sé uppálagt í erindinu að fyrirskipa Einari að fara að settum lögum í landinu í framtíðinni. Einar sé þegar bundinn af umræddu lagaákvæði, rétt eins og aðrir Íslendingar og krafan því markleysa. Þessi lög hafi hann að auki ekki brotið.

Engin krafa sé gerð um að Neytendastofa staðfesti eða viðurkenni að Einar hafi með verkum sínum þegar gerst brotlegur við lög nr. 57/2005. Í erindinu sé ekki vísað til tiltekins tilviks þar sem Einar á að hafa dreift eða hagnýtt sér meint atvinnuleyndarmál. Vísað sé til gróusagna og „rökstudds gruns“ og látið nægja því til staðfestingar að leggja fram póstsamskipti við þriðja mann án þess að sýna fram á hvenær eða hvernig Einar eigi að hafa dreift meintum atvinnuleyndarmálum. Því sé ekki haldið fram í erindi Adakris að Einar hafi á nokkurn hátt dreift eða hagnýtt sér atvinnuleyndarmál eftir að hann hætti hjá félaginu í september 2009. Þvert á móti sé tekið fram að í kjölfar starfsloka hafi markvisst verið gripið til ráðstafana til að takmarka aðgang hans að upplýsingum. Einar hafi engin afskipti haft af félaginu eða málefnum þess frá því að hann lauk störfum enda hafi hann hvorki áhuga né aðstöðu til þess. Ekki verði séð hvernig



Neytendastofa geti tekið kröfu Adakris upp í ákvörðunarorð og þannig bannað Einari í framtíðinni að brjóta gegn lögum nr. 57/2005 eins og virðist vera gerð krafa um.

Sama gildi um viðurlagakröfu Adakris. Ekki verði séð hvernig hægt sé að úrskurða Einar til viðurlaga án þess að fyrst sé viðurkennt að hann hafi gerst brotlegur við einhver tiltekin lagaákvæði þannig að viðurlögum sæti. Eins og að ofan sé rakið hafi ekki verið gerð krafa um slíka viðurkenningu af hálfu Adakris. Ljóst sé að Einari verði ekki ákvörðuð viðurlög vegna hugsanlegra óframinna brota í framtíðinni.

Valdsvið Neytendastofu standi ekki til þess að banna mönnum einhver ótiltekin verk um ókomna framtíð nema slíkt sé gert sem viðbrögð við byrjuðu eða yfirvofandi ólögmætu ástandi. Ekkert slíkt ástand sé til staðar enda ljóst að Einar hafi hvorki í fortíð, né ætli sér í framtíð, að dreifa eða hagnýta sér nokkuð sem flokkast geti sem atvinnuleyndarmál fyrirtækisins Adakris.

Í samræmi við ofangreint sé ótvírætt að krafa Adakris sem sett sé fram í erindi fyrirtækisins til Neytendastofu sé svo vanreifuð og óskýr að óhjákvæmilegt sé að vísa málinu frá. Grundvallaratriði sé að þeir sem beini kröfum til Neytendastofu og meðal annars krefjist refsiviðurlaga þurfi að haga kröfugerð sinni þannig að hún sé tæk til ákvörðunar. Eigi þar við sömu sjónarmið og almennt í einkamáli sbr. m.a. 1. mgr. 80. gr. laga um meðferð einkamála, nr. 91/1991. Að öðrum kosti sé þeim aðilum sem verði að bera hönd yfir höfuð sér hjá stjórnvöldum gert erfitt um vik enda ljóst að illmögulegt sé að verjast kröfum sem séu jafn vanreifaðar og óljósar og raun ber vitni í máli þessu.

1.1

Telji Neytendastofa, þrátt fyrir ofangreint, að erindi Adakris sé tækt til efnismeðferðar sé nauðsynlegt að gera stuttlega grein fyrir því hver aðkoma Einars hafi verið að fyrirtækinu Adakris.

Ágúst Alfreð Sæbjörnsson, fyrirsvarsmaður Adakris, hafi leitað til Einars síðsumars árið 2008 og óskað eftir starfskröftum hans við ráðgjöf og byggingarstjórn vegna tveggja verkefna sem Adakris hafði verið lægstbjóðandi í, Norðlingaholt og Sæmundarskóla. Mikilvægt sé að leiðrétta það sem fram hefur komið í erindi Adakris þess efnis að félagið hafi komið að ótal tilboðum og verkum á undanförunum árum. Þetta sé rangt. Félagið Adakris hafi komið að þessum tveimur verkum, Norðlingaholti og Sæmundarskóla, þar með sé það upptalið. Reynsla félagsins á íslenskum verktakamarkaði hafi því verið engin þegar Einar hafi hafið þar störf. Fljótlega hafi orðið ljóst að ekki yrði mögulegt að vinna þessi verk eins og litháískir stjórnendur Adakris höfðu ætlað enda skorti þá alla þekkingu á íslenskum byggingamarkaði. Vegna þessa hafi aðkoma Einars að félaginu orðið talsvert meiri en í upphafi var ætlað enda Einar þaulreyndur byggingastjóri og verkefnastjóri. Hann hafi því tekið yfir alla umsjón með báðum ofangreindum



verkum. Aðkoma hans hafi því ekki verið takmörkuð við það. Þar sem Ágúst Sæbjörnsson og aðrir fyrirsvarsmenn Adakris hafi ekki notið fyrirgreiðslu í íslenskum bönkum í kjölfar bankahruns hafi það einnig orðið hlutverk Einars að miklu leyti að liðka fyrir og útvega fjármögnun fyrir félagið. Greiða fyrir viðskiptum við undirverktaka og birgja og nýta sambönd sín til að tryggja lánsfjármagn. Hafi Einari verið þetta nauðsynlegt til þess að tryggja áframhaldandi rekstur fyrirtækisins. Þetta hafi þó ekki verið nægjanlegt þannig að Einar hafi gripið til þess ráðs að lána félaginu sjálfur fjármuni til að hægt væri að halda verkefnum gangandi. Hafi hann því frestað móttöku launa, lánaði beint og ábyrgðist persónulega greiðslur til birgja og annarra á því tímabili sem hann starfaði fyrir félagið. Einar hafi þó hvorki verið hluthafi eða framkvæmdastjóri félagsins. Hann hafi eingöngu verið starfsmaður.

Nauðsynlegt sé að hafa þetta í huga þegar málatilbúnaður Adakris sé metinn. Telja verði fráleitt að ætla að starfsmaður sem svo annt sé um rekstur félagsins að hann láni því persónulega verulegar fjárhæðir til að reksturinn hreinlega stöðvist ekki, sé samtímis að grafa undan rekstrinum með því að dreifa atvinnuleyndarmálum félagsins. Slíkt gangi ekki upp enda ekki í samræmi við raunveruleikann.

Raunveruleikinn sé sá að Einar hafi aldrei án vilja og vitundar fyrirsvarsmanna félagsins dreift upplýsingum til þriðja manns. Þá sé því einnig hafnað að Einar hafi nokkurn tímann yfir höfuð dreift eða hagnýtt sér eitthvað sem flokkast geti sem atvinnuleyndarmál Adakris í skilningi laga nr. 57/2005. Í erindi Adakris séu engin bein dæmi nefnd fyrir því hvenær Einar eigi að hafa gert slíkt og ekki sé þess getið nákvæmlega hvaða gögn sýni fram á að um slíkt hafi verið að ræða. Reyndar sé hægt að skilja erindið svo að Einar hafi átt að dreifa útfylltum tilboðsskrám vegna tiltekinna verkefna án þess að það sé nokkuð rökstutt frekar eða nefnd tilvik. Tölvupóstsamskipti frá Halldóri Úlfi Halldórssyni þar sem nefnd séu tilboðsgögn án þess að nefnt sé nokkuð um útfyllt tilboðsgögn. Hann taki jafnframt fram að hann geti ekki fundið þá pósta sem um ræði. Mikill munur sé á óútfylltum og útfylltum tilboðsskrám í þessu samhengi. Nauðsynlegt sé að taka það fram þar sem Einar sé ítrekað í erindi Adakris sakaður um að hafa lekið útfylltum tilboðsskrám. Slíkt hafi hann aldrei gert. Einar hafni því að hann hafi sent Halldóri eða nokkrum öðrum gögn sem talist geta atvinnuleyndarmál í skilningi laga nr. 57/2005. Slíkt verði að teljast fullkomlega ósannað. Þá sé jafnframt tölvupóstur frá Einari sjálfum eina dæmið um upplýsingar sem Einar hafi veitt sem staðfest sé í gögnum málsins og ekki felist í óljósum ásökunum Adakris og gruni þeirra. Því sé nauðsynlegt að skýra tildrög þess pósts. Á þeim tíma sem pósturinn hafi verið sendur hafi viðtakandi þeirra, Halldór Úlfur Halldórsson, verið eins og reyndar lýst sé í erindi Adakris, í miklum viðskiptum við félagið í gegnum ýmis eignarhaldsfélög. Hafi viðræður átt sér stað milli Halldórs og Ágústs Sæbjörnssonar, fyrirsvarsmanns Adakris á Íslandi um hugsanlega sameiningu að hluta milli Adakris og þess félags Halldórs sem séð hafi um innflutning á byggingavörum. Hafi Ágúst og Halldór rætt talsvert saman vegna þessa. Sem hluta af því ferli hafi Halldór meðal annars óskað eftir upplýsingum um skuldastöðu félagsins og af



þeim sökum hafi Ágúst Sæbjörnsson, yfirmaður Einars og fyrirsvarsmáður Adakris óskað eftir því að Einar sendi honum samantekt á stöðunni í tölvupósti. Hafi Einar gert það og hafi þannig staðfest upplýsingar sem Halldór hafði áður fengið frá Ágústi og sé það ástæða þess pósts sem hafi fylgt erindi Adakris. Þetta sé beinlínis staðfest í tölvupóstunum sem fylgdi erindinu.

Fráleitt verði að telja að Einar verði talinn hafa dreift atvinnuleyndarmálum í skilningi laga nr. 57/2005 með því að hafa veitt Halldóri upplýsingar skv. beiðni yfirmanns hans og það upplýsingar sem sami yfirmaður hafi þegar veitt Halldóri munnlega. Þar fyrir utan sé þarna um að ræða upplýsingar um útstandandi opinber gjöld en slíkar upplýsingar sé hægt að fá með einu símtali til tollstjóra.

Þrátt fyrir að ekki sé gerð krafa um það í erindi Adakris að viðurkennt sé að Einar hafi brotið ákvæði laga nr. 57/2005, sé fjöldi ásakana í erindinu þess efnis. Sér í lagi sé mikið lagt upp úr því í erindinu að fella útfylltar tilboðsskrár undir hugtakið atvinnuleyndarmál áður en það sé svo fullyrt án nokkurra sannana að Einar hafi dreift slíkum skráum til aðila utan fyrirtækisins. Slíkum fullyrðingum sé mótmælt sem röngum og fullkomlega ósönnuðum. Fullyrðing í tölvupósti Halldórs, dags. 28. september 2010, þess efnis að Einar hafi látið hann hafa tilboðskrá vegna Sæmundarskóla sanni ekkert í þeim efnunum. Enda taki Halldór fram í sama pósti að hann finni ekki þessi gögn vegna Sæmundarskóla þó sé hann með „Norðlinga gögnin“, sem hann geti komið til þeirra. Ekkert af þessu sé látið fylgja með erindinu einfaldlega vegna þess að þrátt fyrir þessar yfirlýsingar Halldórs sé staðreyndin sú að ekki séu til staðar nein gögn hjá honum eða öðrum sem sýni fram á að Einar hafi sent slíkar upplýsingar. Telja verði líklegt að þau hefðu fylgt erindinu til Neytendastofu væru þau yfir höfuð til staðar. Svo sé ekki.

Þá sé einnig nauðsynlegt að mótmæla kröfu Adakris um að Einari verði gert að sæta viðurlögum skv. 26. gr. laga nr. 57/2005. Í þeirri grein sé mælt fyrir um að fésektir eða fangelsisrefsingu. Engar forsendur séu til að ákvarða Einari refsingu af nokkru tagi enda meint brot hans fullkomlega ósönnuð. Vilji svo ólíklega til að Neytendastofa telji meint brot hans engu að síður fullsönnuð verði ekki talið að vald Neytendastofu nái til þess að ákvarða Einari refsingu í málinu. Þau meintu brot sem borin eru uppá Einar í erindinu heyrir undir VI. kafla laga nr. 57/2005 um trúnaðarskyldu, nánar tiltekið 16. gr. c. Nefnd grein 26. gr. laganna sem vísað sé til í erindi Adakris heimilar ekki álagningu stjórnvaldssekta gagnvart einstaklingum sem brjóta gegn ákvæðum 16. gr. c. Vísast í því sambandi til ákvörðunar Neytendastofu í máli nr. 4/2011. Þá verði að telja óumdeilt að Neytendastofu skorti vald til að dæma einstaklinga í fangelsi. Hvað sem líður augljósum skorti í erindi Adakris á nákvæmri verknaðarlýsingu og heimfærslu undir tilheyrandi refsiakvæði sbr. meginreglu refsiréttar.



2.

Svar Halldórs Úlfars Halldórssonar barst Neytendastofu með bréfi, dags. 7. mars 2011, þar sem því er mótmælt sem röngu og ósönnuðu að Halldór eða félög honum tengd hafi brotið gegn lögum nr. 57/2005. Í bréfinu segir að áður en þau sjónarmið verði reifuð, þá þyki rétt að vekja athygli á atriðum sem eigi að valda því að málinu verði vísað frá. Allur málatilbúnaður Adakris og kröfugerð þess máls sé það vanreifaður að hjá því verði ekki komist að vísa málinu frá.

Krafa Adakris virðist byggja á því að Halldóri, eða félög honum tengd, verði í framtíðinni gert óheimilt að nýta atvinnuleyndarmál sem þau hugsanlega búi yfir.

Almennt megi segja að kröfugerð þurfi að meginreglu til, að vera svo ákveðin og ljós að unnt sé að taka hana óbreytta sem ályktunarorð í niðurstöðu máls, séu efnisleg skilyrði á annað borð fyrir þeim málalokum. Þannig verði niðurstaðan að vera það ákveðin og ljós að hún leiði ein og sér til málaloka um sakarefnið og ekki megi skírskota til atvika sem síðar kunni að koma fram, sbr. 1. mgr. 80. gr. og 4. mgr. 114. gr. laga nr. 91/1991. Þá hafi Adakris ekki lögvarða hagsmuni af kröfugerðinni, þar sem kröfugerðin byggji á því að leggja bann við hagnýtingu upplýsinga í framtíðinni meðan allur málatilbúnaðurinn byggji á atvikum sem nú þegar hafa átt sér stað.

Í erindinu sé þess krafist að beitt verði refsiviðurlögum. Halldór sé tengdur fjölmörgum félögum og hefði verið eðlilegt að tilgreina sérstaklega að hvaða félögum kröfunni sé beint. Þá sé þáttur hvers og eins aðila í meintum brotum órökstuddur. Við þetta sé svo að bæta að í erindi Adakris sé því haldið fram að Halldór hafi almennt fært sér í nyt atvinnuleyndarmál, án þess að það sé rökstutt. Verknaðarlýsing þess sé verulega ábótavant og heimfærsla til refsiakvæða ekki í samræmi við verknaðarlýsingu. Þá sé ekki skýrt hver þátttaka hvers og eins sé í hinum áætluðu brotum. Þetta sé í hróplegu ósamræmi við meginreglur sakamálaréttarfars.

Að gættu því, þrátt fyrir ofangreint, þyki þeir annmarkar vera á reifun málsins af hendi Adakris og röksemda fyrir kröfunni sem og útlistun þeirra vera með þeim hætti að Halldóri sé gert erfitt um vik að verja sig gegn ásökunum Adakris. Sé því óhjákvæmilegt að vísa málinu frá Neytendastofu.

2.1

Verði talið þrátt fyrir ofangreint, að erindi Adakris sé tækt til efnismeðferðar, þyki rétt að taka eftirfarandi fram. Því sé mótmælt sem röngu og ósönnuðu að brotið hafi verið gegn lögum nr. 57/2005.

Adakris hafi ekki sýnt fram á þau gögn, sem Einari Matthíassyni sé gefið að sök að hafa lekið, teljist vera atvinnuleyndarmál í skilningi laga nr. 57/2005. Sönnunarbyrði um að gögn sem njóti



verndar 16. gr. c. áðurnefndra laga hafi verið að ræða liggi hjá Adakris. Þá sé hluti þeirra upplýsinga sem hann eigi að hafa lekið um útistandandi opinber gjöld, opinberar upplýsingar.

Þær upplýsingar sem um sé deilt í máli þessu hafi borist fyrir tilstuðlan Ágústs Snæbjörnssonar, fyrirsvarsmanns Adakris. Staðfestingu þess efnis sé að finna í tölvupósti sem Adakris hafi lagt fram í málinu. Hafi það ekki áhrif á sönnunargildi þessarar fullyrðingar þó svo rekja megi hana til Halldórs, enda hafi Adakris ekki mótmælt innihaldi þessa tölvupósts, heldur þvert á móti lagt hann fram kröfum sínum til stuðnings. Það sé ekki í verkahring Neytendastofu að draga í efa mat Ágústs á því hvað teljist vera trúnaðarupplýsingar og hvað ekki.

Í erindi Adakris sé Halldóri m.a. gefið að sök að hafa nýtt sér meintar trúnaðarupplýsingar og atvinnuleyndarmál almennt. Sú fullyrðing sé ósönnuð og henni mótmælt sem rangri. Með verksamningi aðila, dags. 30. apríl 2010, hafi Úlfurinn byggingavörur tekið að sér að reisa og leggja til stálvirki á verki verkkaupa við Norðlingaskóla. Verksamningur þessi hafi m.a. byggt á tilboði Úlfsins byggingavara sem hafi borist Adakris með tölvupósti, dags. 9. nóvember 2009. Rétt sé þó að taka fram að í því tilboði hafi einungis verið um að ræða efni í stálvirkið, líkt og tölvupósturinn beri með sér. Enda sé Úlfurinn byggingavörur fyrst og fremst efnissali ekki verktaki. Því sé mótmælt sem röngu sem fram komi í erindi Adakris að með tölvupóstinum, dags. 9. nóvember 2009, hafi stofnast samningur milli Adakris og Úlfsins byggingavara um að hinn síðarnefndi tæki að sér að útvega efni og vinnu vegna stálvirkisins við Norðlingaskóla. Ítrekað sé að tilboðið hafi einungis verið um efnið í stálvirkið. Raunar sé þessi skilningur staðfestur í erindi Adakris, þar sem fram komi að upphaflega tilboðið hafi einungis verið vegna efniskaupa.

Ágúst Snæbjörnsson hafi tjáð Halldóri að til þess að hægt yrði að ganga til samninga við Halldór þyrfti hann einnig að taka að sér að reisa stálvirkið. Af þessu megi ráða að tilboði Halldórs, dags. 9. nóvember 2009, hafi verið hafnað. Þar sem Úlfurinn byggingavörur sé, líkt og áður hafi komið fram, fyrst og fremst efnissali hafi fyrirtækið fengið Stálgæði ehf. til að annast alla vinnuna við að reisa stálvirkið. Hafi því eðli málsins samkvæmt verið gerður samningur, sem byggði að einhverju leyti á tilboði Halldórs, dags. 9. nóvember 2009, sem hafi verið undirritaður, þann 30. apríl 2010. Í þeim samningi hafi verið búið að bæta liðnum „framvinda“, sem hafi verið greiðsla vegna vinnunnar við að reisa stálvirkið og skyldi greiðast í samræmi við framvindu verksins. Samningur þessi hafi einungis byggst á viðskiptalegum forsendum, og sé fjarstæðukennt að halda því fram að Halldór hafi nýtt sér trúnaðarupplýsingar og/eða atvinnuleyndarmál við samningsgerðina. Þá sé fráleitt að bera saman ósamþykkt tilboð Halldórs, frá 9. nóvember 2009, við samning aðila, dags. 30. apríl 2010, enda hafi sá síðarnefndi verið mun umfangsmeiri.

2.2

Af hálfu Adakris sé þess krafist að Halldóri og félögum honum tengd verði gert að sæta viðurlögum skv. 26. gr. laga nr. 57/2005. Skv. 4. gr. laganna fari Neytendastofa með eftirlit



samkvæmt lögnum. Í IX. kafla laganna sé m.a. kveðið á um viðurlög gegn brotum á lögnum. Í 22. og 23. gr. laganna sé með tæmandi hætti kveðið á um til hvaða úrræða Neytendastofa geti gripið sé brotið gegn lögnum. Valdheimildir Neytendastofu standi ekki til að dæma um brot gegn lögum þessum á grundvelli 26. gr. laganna, enda hljóti það eðli málsins skv. að vera í verkahring ákærvaldsins að láta aðila máls sæta viðurlögum skv. 26. gr. laganna.

3.

Bréf Einars og Halldórs voru send Adakris til umsagnar með bréfi Neytendastofu, dags. 8. mars 2011. Svar barst með bréfi, dags. 21. mars 2011.

3.1

Í bréfinu kemur fram að kröfum Einars Matthíassonar og Halldórs Úlfars Halldórssonar um að málinu verði vísað frá á þeim grundvelli að krafa Adakris uppfylli ekki með einhverjum hætti ætluð formskilyrði, auk þess að telja verði efni kvörtunar sé svo illa fram sett að það sé vanreifað, sé alfarið hafnað af hálfu Adakris sem rangri. Formreglur þær sem gagnaðilar telji til í skýringum sínum gildi hreinlega ekki um mál fyrir Neytendastofu og jafnvel þótt þær gerðu það þá sé kvörtun Adakris efnislega skýr. Kvörtunin sé það skýr að báðum gagnaðilum hafi tekist að greina um hvað málið snúist og finna fyrir því ýmsar varnir. Adakris fari fram á að upprunaleg kvörtun verði tekin til efnislegrar meðferðar og rannsóknar, að teknu tilliti til eftirfarandi skýringa og athugasemda.

Neytendastofa sé stjórnvald sem falið er lögbundið eftirlit með ákvæðum laga um eftirlit með viðskiptaháttum og markaðssetningu nr. 57/2005, sbr. 4. gr. laganna. Samkvæmt efnislegu innihaldi greinarinnar sé Neytendastofu ætlað að framfylgja boðum og bönnum laganna, ákveða aðgerðir, afgreiða mál, rannsaka og taka ákvarðanir. Neytendastofa hafi til þess viðtækar heimildir, þ.m.t. rétt til að krefjast upplýsinga, gera leit að upplýsingum, leggja hald á muni og aðrar rannsóknarheimildir. Auk þess geti Neytendastofa gripið til sérstakra aðgerða, sbr. 2. mgr. 21. gr. b., lagt á stjórnvaldssektir og/eða hlutast til um að refsað verði fyrir brot gegn lögnum, sbr. 26. gr. laganna.

Þá hafi Neytendastofa heimild til þess að setja almennar reglur um beitingu ákvæða II.-V. kafla laga nr. 57/2005 en stofnunin hafi ekki birt slíkar reglur. Án sérstakra reglna um hvernig ákvæðum II.-V. kafla skuli beitt verði Neytendastofu ekki svo þröngt skorinn stakkurinn að henni beri að vísa frá málum sem ekki byggji á formkröfum sakamálaréttarfars, eða jafnvel einkamálaréttarfars. Slíkt væri fjarstæðukennt enda Neytendastofa hvorki hluti ákærvaldsins né dómstóla. Neytendastofa sé, eins og framan greinir, stjórnvald. Um formskilyrði þau sem stjórnvöld geti sett aðilum fyrir stjórnsýsluákvarðanir gildi helst lágmarksskilyrði stjórnsýslulaga nr. 37/1993. Almennar formkröfur til umsókna um ákvarðanir, kæru til lögreglu og/eða annars þess háttar séu án sérstakra settra, birtra og gildra reglna mjög litlar.



Lögjöfnun við sakamálaréttarfar eða lög um meðferð einkamála eigi ekki við enda Adakris hvorki að ákæra né stefna gagnaðilum sínum í málinu fyrir Neytendastofu. Neytendastofa sé heldur ekki í hlutverki dómstóla. Hafa verði í huga að Neytendastofa sé fyrst og fremst eftirlitsaðili gagnvart boðum og bönnum laga nr. 57/2005. Hlutverk hennar sé því mun keimlíkara hlutverki Samkeppniseftirlitsins eða Fjármálaeftirlitsins heldur en ákærvalds eða dómstóla. Innan Neytendastofu starfi Neytendaréttarsvið gegn óréttmætum viðskiptaháttum og hafi verið falið eftirlit með lögum nr. 57/2005. Mál vegna laganna geti m.a. hafist með kvörtun og um kvartanir frá fyrirtækjum séu formaskilyrði sem sett séu af Neytendastofu birt á heimasíðu stofnunarinnar:

„Fyrirtæki sem vill fá erindi tekið til meðferðar sendir Neytendastofu skriflegt erindi þar sem málavöxtum er lýst ásamt tilheyrandi gögnum“.

Adakris hafi, 14. janúar 2011, sent skriflegt erindi til Neytendastofu þar sem málavöxtum hafi verið lýst ásamt tilheyrandi gögnum. Ekkert komi fram í leiðbeiningum Neytendastofu um aðrar kröfur til kvörtunar né að kvörtun skuli með einhverjum hætti fylgja öðrum formreglum. Sérstaka athygli vekur að Neytendastofa óski ekki eftir því að fyrirtæki sem sendi stofnuninni erindi leggi fram sérstaka kröfugerð, hvað þá kröfugerð sem Neytendastofa geti beint upp í ákvörðunarorð sín. Gagnaðilar finni hins vegar að því að kvörtun Adakris sé ekki í samræmi við þær kröfur sem gerðar séu til ákæru og stefnu. Þeirri kvörtun hafi hvorki verið ætlað að ákæra né stefna. Þó telji Adakris kvörtun sína innihalda efnislega flest það sem ákæra eða stefna þyrfti að innihalda, það er nauðsynlega málavaxtalýsingu og málsástæður. Samkvæmt kvörtuninni telji Adakris gagnaðila hafa brotið gegn ákvæðum laga nr. 57/2005 og kvarti undan nánar tilgreindum málsástæðum. Adakris telji fullt tilefni fyrir Neytendastofu að taka stjórnvaldsákvörðun um hvort hefja eigi rannsókn á ætluðum brotum í samræmi við kvörtun Adakris. Reyndar telji Adakris að Neytendastofa hafi þegar tekið þá ákvörðun þegar mál hafi verið stofnað utan um kvörtunina og sent gagnaðilum til umsagnar. Ljóst sé að hér er ekki um að ræða full rannsakað mál af hálfu Adakris sem afhent sé tilbúið til úrskurðar. Adakris hafi ekki til þess hlutverk eða heimildir. Neytendastofa hafi hins vegar vegna rannsóknar, bæði hlutverk og heimildir.

3.2

Að áeggjan gagnaðila telji Adakris rétt að skýra kröfu sína gagnvart Neytendastofu jafnvel þótt Adakris telji sér það ekki skylt.

„Þess sem Adakris óskar frá Neytendastofu er að stofnunin:

- i. taki erindi Adakris frá 14. janúar 2011 ásamt skýringum þessum til sérstakrar meðferðar,*



- ii. *rannsakir efnislegt innihald erindis Adakris og kvörtunar með öllum þeim heimildum og úrræðum sem stofnunin hefur yfir að ráða,*
- iii. *taki afstöðu til og skeri úr um hvort:*
 - a. *Adakris geti átt lögvarða hagsmuni að gæta í málinu,*
 - b. *Adakris geti átt yfir atvinnuleyndarmálum að ráða sem njóti verndar samkvæmt 16. gr. c. laga nr. 57/2005,*
 - c. *upplýsingar þær sem eru í útfylltum tilboðsskrám útboða njóti verndar vegna þess að það liggur í hlutarins eðli,*
 - d. *það liggur í hlutarins eðli að reyndir byggingastjórnar og sérfræðingar eigi að vita að slíkar upplýsingar njóti verndar,*
 - e. *það liggur í hlutarins eðli að samkeppnisaðilar á markaði og stjórnendur byggingaverktaka, byggingavörusala og annarra þjónustuaðila sem taka þátt í útboðum, þ.m.t. með undirverktökum, eigi að vita að útfylltar tilboðsskrár úr útboðum samkeppnisaðila njóti verndar,*
 - f. *líklegt sé að Einar Matthíasson hafi haft lögsmætan aðgang að upplýsingum Adakris er njóta verndar,*
 - g. *líklegt sé að Einar Matthíasson hafi átt að vita að útfylltar tilboðsskrár útboða nytu verndar,*
 - h. *líklegt sé að Einar Matthíasson kunnir að hafa brotið gegn einhverjum ákvæðum laga nr. 57/2005 sem varða IX. kafla laganna,*
 - i. *Einar Matthíasson hafi brotið gegn ákvæðum laga nr. 57/2005,*
 - j. *líklegt sé að Halldór Úlfar Halldórsson hafi haft lögsmætan aðgang að upplýsingum Adakris er njóta verndar,*
 - k. *líklegt sé að Halldór hafi aflað sér upplýsinga Adakris er nutu verndar,*
 - l. *líklegt sé að Halldór hafi aflað sér upplýsinga Adakris er nutu verndar með ólögsmætum hætti,*
 - m. *líklegt sé að Halldór hafi fengið upplýsingar er nutu verndar frá aðila er kann að hafa gerst brotlegur við 1. - 3. mgr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005,*
 - n. *líklegt sé að Halldór hafi með einhverjum hætti fært sér slíkar upplýsingar í nyt,*
 - o. *Halldór hafi brotið gegn ákvæðum laga nr. 57/2005,*
 - p. *ástæða sé og tilefni til að banna Einari og/eða Halldóri hagnýtingu trúnaðarupplýsinga Adakris,*
 - q. *ástæða sé til að kæra ætluð brot til frekari rannsóknar lögreglu og/eða hvers þess annars stjórnvalds sem fara skal með sakamálarannsókn og/eða ákæru vegna refsinga við brotum gegn lögum nr. 57/2005, sbr. 26. gr. laganna,*
- iv. *leiðbeini Adakris vegna málsmeðferðar Neytendastofu, óski frekari skýringa að mati stofnunarinnar, sem og vísi málinu til réttis stjórnvalds til frekari efnismeðferðar, þegar og ef við á.“*



Með hliðsjón af framangreindu sé kröfugerð Adakris til bráðabirgða sú að Neytendastofa staðfesti að upplýsingarnar njóti verndar og að bæði Einar og Halldór hafi brotið gegn ákvæðum laga nr. 57/2005 með háttsemi sinni. Háttsemin varði, að mati Adakris, brotum á II.–V. og VI kafla laganna og því sé farið fram á að lagðar verði stjórnvaldssektir á félög Halldórs sem talin verði brotleg í samræmi við ákvæði IX. kafla laganna sem og að Neytendastofa íhlutist um að Einar og Halldór verði ákærðir fyrir refsiverða háttsemi í samræmi við 26. gr. laganna. Auk þess sé þess krafist að Neytendastofa grípi til allra þeirra úrræða sem henni séu fengin með lögum nr. 57/2005.

3.3

Vegna efnislegra athugasemda Einars Matthíassonar taki Adakris undir sumt af því sem þar komi fram en annað ekki. Því sem ekki sé sérstaklega sammælt eða tekið undir í skýringum sé mótmælt. Rétt sé að Ágúst Snæbjörnsson hafi farið fram á við Einar að hann tæki að sér byggingastjórnun tveggja stórra og mikilvægra verkefna fyrir Adakris á Íslandi. Rétt sé að það hafi verið fyrstu stóru verkefni Adakris hér á landi. Hins vegar sé ekki rétt að félagið hafi ekki komið að öðrum útboðum og verkefnum á undanförunum árum. En rétt sé að aðkoma Einars hafi orðið mikil að verkefnum Adakris við Sæmundar- og Norðlingaskóla enda Einar lykilstarfsmaður með aðgang að trúnaðarupplýsingum félagsins. Á hann hafi verið treyst, bæði sem sérfræðingi og einstaklingi. Því sé heldur ekki mótmælt að Einar hafi komið á ákveðnum tíma að hlutfjármögnun við byggingaframkvæmdirnar, svo mikið sem honum hafi verið treyst. Nauðsynlegt sé að hafa í huga að þótt hann hafi á ákveðnum tíma komið að fjármögnum afmarkaðra þátta, að þá hafi það ekki verið gert án þess að greiðsla kæmi fyrir og hann hlyti af því hagnað. Ekki hafi verið um góðgerðarstarfsemi að ræða.

Þá beri að hafa í huga að því hafi heldur ekki verið haldið fram að Einar hafi frá fyrsta degi í starfi fyrir Adakris ætlað sér að dreifa trúnaðarupplýsingum félagsins án heimilda. Heldur sé það eitthvað sem Adakris óttist að hafi gerst og lýsi málavöxtum í kvörtun sinni. Ekki sé tilgreint í athugasemdum Einars hvenær gert hafi verið upp við hann vegna fjármögnunar né sé einu orði minnst á að aðrar ástæður sem Einar kunnir að hafa til þess að dreifa atvinnuleyndarmálum Adakris til Halldórs. Þyki það full mikil tilviljun að samkvæmt tímalínu þeirri sem Halldór hafi gefið upp í samtölum við stjórnendur Adakris hafi Einar sagt honum frá, eða lekið til hans eins og Halldór sé sagður hafa orðað það, trúnaðarupplýsingum og atvinnuleyndarmálum frá Adakris, fljótlega eftir að sonur Einars hafi hafið störf hjá Halldóri. Hverjar ástæður kunnir að vera eða hvort til þess þurfi ástæður sé ekki Adakris að meta. Félagið hafi enga ástæðu til þess að rengja frásögn Halldórs um að Einar hafi vitandi lekið til hans atvinnuleyndarmálum né hafi félagið nokkra ástæðu til að telja að í áframsendum tölvupósti sé verið að vísa til atvinnuleyndarmála félagsins. Í athugasemdum Einars er fullyrt að hann hafi aldrei dreift atvinnuleyndarmálum án vitundar og samþykkis stjórnenda Adakris né hagrætt eða dreift nokkru því sem geti talist atvinnuleyndarmál Adakris. Þeirri fullyrðingu sé hafnað sem rangri og ósannaðri.



Vissulega þarfnist mál þetta frekari rannsóknar enda virðist fullt tilefni til þess að skoða mun fleiri atvik en færri. En til þess að taka eina málsástæðu og verknaðarlýsingu úr kvörtun Adakris sem dæmi til að skýra efni kvörtunarinnar sé rétt að horfa til útfylltra tilboðsskráa vegna útboðs í Sæmundar- og Norðlingaskóla. Slíkt sé beint dæmi um skjal sem hafi að geyma upplýsingar sem Adakris telji njóta verndar sem atvinnuleyndarmál. Einar hafi sem sérfræðingur og reyndur byggingastjóri átt að vita slíkt, eðli máls samkvæmt. Adakris hafi fullyrt í kvörtun og geri enn, þrátt fyrir að Einar fullyrði um annað, að hann hafi aldrei fengið leyfi, heimild eða nokkuð annað sem túlka megi með þeim hætti að ætti eða mætti senda Halldóri útfyllta tilboðsskrá, hvorki fyrir Norðlingaskóla né Sæmundarskóla. Sama á við um aðrar málavaxtalýsingar kvörtunar.

Gegn höfnun Einars standi bæði frásögn Halldórs sem og tölvupóstur sem fylgdi með kvörtuninni. Réttilega sé athugað í skýringum Einars að í umræddum tölvupósti skrifi Halldór ekki lengri stílinn, það er „útfylltar tilboðsskrár“ heldur skrifi hann „tilboðsskrár“ en ljóst sé að af samhengi tölvupóstsins sem og viðurkenningu Halldórs að þar sé auðvitað átt við útfylltar tilboðsskrár. Tölvupóstur Halldórs til lögmanns Adakris, dags. 28. september 2010, hafi verið til staðfestingar á því sem Halldór hafi þegar sagt lögmanni Adakris eftir að hafa sagt stjórnendum Adakris frá málinu.

Ágúst Snæbjörnsson, forstjóri Adakris, fullyrði að hann hafi aldrei heimilað Einari að senda Halldóri útfyllta tilboðsskrá, né nokkuð sambærilegt eða óskað eftir því að Einar sendi Halldóri nokkrar upplýsingar sem kunni að vera eða varði við atvinnuleyndarmál félagsins. Þyki það vafalaust góð vörn fyrir gagnaðila að fullyrða að hann hafi gert það með leyfi. Skori Adakris því á Einar Matthíasson að leggja fram sönnun þess efnis að hann hafi haft heimild til að senda Halldóri útfylltar tilboðsskrár.

Þá sé ósk Adakris ítrekuð um að málið verði rannsakað og til þess bærum stjórnvöldum falið að láta seka sæta viðurlögum. Að öðru leyti séu ítrekuð fyrri rök.

3.4

Vegna efnislegra athugasemda Halldórs Úlfars Halldórssonar taki Adakris undir sumt að því sem þar komi fram en annað ekki. Því sem ekki sé sérstaklega sammælt eða tekið undir í skýringum þessum sé mótmælt.

Efnislega segi í skýringum Halldórs að Ágúst Snæbjörnsson hafi veitt honum þær upplýsingar sem Adakris hafi kvartað yfir að Halldór hafi fengið án heimildar frá Einari og síðan hagnýtt sér og sýnum fyrirtækjum í viðskiptum við Adakris. Þeim fullyrðingum sé alfarið hafnað sem röngum. Halldór hafi gengist við því að hafa fengið afhentar trúnaðarupplýsingar, þ.m.t. útfylltar tilboðsskrár vegna Norðlinga- og Sæmundarskóla, frá Einar Matthíassyni vitandi að Einar afhenti



þær án heimildar Ágústs eða annarra stjórnenda Adakris. Halldór hafi ekki fengið þessar upplýsingar frá Ágústi, rétt eins og Halldór hafi einnig viðurkennt að hafa hagnýtt þær upplýsingar gegn Adakris. Fráleitt sé að halda því fram að Ágúst hafi á sama tíma veitt Halldóri upplýsingarnar.

Það má hafa í huga að samband Halldórs og félaga undir hans stjórn við Adakris og Ágúst kunni að virðast þeim sem ekki þekkja til, ákaflega undarlegt. Óhætt sé að fullyrða að það viðskiptasamband hafi verið gríðarlega stormasamt. Adakris var um tímabil langstærsti viðskiptavinur félags Halldórs, Úlfsins Byggingarvara ehf. Á tímabili hafi Adakris keypt mjög mikið af vörum og þjónustu af félögum Halldórs, þá sérstaklega Úlfinum byggingarvörum. Þegar það hafi hentað Halldóri hafi hann viðurkennt fyrir stjórnendum Adakris að hafa fengið trúnaðarupplýsingar frá Einari og hagnýtt sér þær m.a. í viðskiptum þeirra vegna stálvirkisins. Síðan hafi hann endurtekið söguna og viðurkennt að mestu fyrir lögmanni Adakris að hafa fengið trúnaðarupplýsingar frá Einari. En með athugasemdum hans sé dregið allverulega í land. Slíkt breyti þó ekki því sem áður hefur verið sagt. Óþarft sé að endurtaka málavaxtalýsinguna frá kvörtun Adakris.

Skýringum Halldórs í kafla 2.1 og 2.2 í svari hans sé öllum hafnað sem röngum. Sérstaklega sé því hafnað að hægt sé að túlka tölvupóst Halldórs með þeim hætti að í honum felist viðurkenning á því að Ágúst hafi veitt Halldóri trúnaðarupplýsingar. Vísast til tölvupóstsins eins og hann var lagður fyrir með kvörtun Adakris til rökstuðnings. Það að Halldór hafi sagt í póstinum að hann hafi vitað meira en Einar hafi gefið upp um opinber gjöld Adakris eftir samtali við Ágúst sé ekki hluti kvörtunarinnar. Staða opinberra gjalda hafi ekki verið meðal viðkvæmra trúnaðarupplýsinga eða þess sem kvartað hafi verið undan. Heldur það að Halldór hafi tekið við upplýsingum sem hann hafi vitað eða mátti vita að aflað hafi verið með broti á boðum og bönnum laga nr. 57/2005 sem hann síðan hagnýtti sér. Sé þar sérstaklega verið að kvarta undan misnotkun upplýsinga eins og þeirra sem fram komi í útfylltum tilboðsskrám þeim sem Halldór hafi viðurkennt að Einar hafi látið sig hafa. Meira en nægt tilefni eigi að vera komið fram til þess að Neytendastofa beiti rannsóknarheimildum sínum við frekari rannsókn á málinu og taki ákvörðun.

Að öðru leyti séu ítrekuð fyrri rök.

4.

Bréf Adakris var sent Einari Matthíassyni og Halldóri Úlfari Halldórssyni til umsagnar með bréfum Neytendastofu, dags. 30. mars 2011. Svar Halldórs barst með bréfi, dags. 7. apríl 2011. Í bréfinu kemur fram að bréf Adakris gefi ekki tilefni til sérstakra andmæla en ítrekað sé það sem fram kom í skýringum og athugasemdum Halldórs í svari hans dags. 7. mars 2010. Rétt sé að taka fram að á milli Adakris og Halldórs hafi ekki verið trúnaðarsamband, eins og á milli



Adakris og Einar Matthíassonar. Geti því kvörtun Adakris ekki beinst að Halldóri vegna hugsanlegs trúnaðarbrests. Beri þ.a.l. að vísa málinu frá Neytendastofu.

Þá sé því mótmælt að þær upplýsingar sem eigi að hafa borist Halldóri teljist trúnaðarupplýsingar og séu þ.a.l. atvinnuleyndarmál í skilningi laga nr. 57/2005. Jafnframt sé rétt að ítreka að verði komist að þeirri niðurstöðu að Halldór hafi haft undir höndum atvinnuleyndarmál þá sé því mótmælt að hann hafi hagnýtt sér þau. Adakris vísi til verksamnings aðila frá 30. apríl 2010, til stuðnings kröfum sínum. Ítrekað sé að sá samningur hafi einungis byggst á viðskiptalegum forsendum og vísist til þess er kom fram í bréfi Halldórs 7. mars sl.

5.

Svar Einars barst Neytendastofu með bréfi, dags. 11. apríl 2011. Í bréfinu kemur fram að frávísunarkrafa Einars lúti að því að málatilbúnaður og kröfugerð Adakris væri svo óskýr og óskiljanleg að illmögulegt væri að taka vil varna og/eða veita andsvör. Telja verði það afar mikilvægan þátt í andmælarétti einstaklinga gagnvart stjórnvaldi, sér í lagi þegar mál sé tilkomið vegna kvörtunar þriðja aðila og gerð sé krafa um refsingu, eins og virðist vera í máli þessu, að upphaflegt erindi sem byggji á niðurstöðu, sé þannig að einhver leið sé fyrir þann sem borinn sé sökum að skilja hvað sé til grundvallar. Einhver leið sé að skilja samhengi milli málavaxta eins og þeim sé lýst hjá Adakris og þeirri kröfu sem gerð sé fyrir stjórnvaldinu. Eiga þar fullkomlega við sömu sjónarmið og liggja að baki kröfu 1. mgr. 80. gr. einkamálalaga nr. 91/1991 um skýra og ljósa kröfugerð varðandi rekjanlegt samhengi milli málavaxta og málsástæðna. Því sé ekki til að dreifa í upphaflegu erindi Adakris og úr því hafi ekki verið bætt með seinna bréfi dags. 21. mars 2011.

Í bréfi Adakris dags. 21. mars 2011, sé gerð tilraun til að afmarka frekar þær kröfur sem Adakris geri fyrir stjórnvaldinu en þær tilraunir hafi ekki skilað þeim árangri að kröfugerðin sé á einhvern hátt skýrari. Þvert á móti. Kvartanir Adakris fyrir Neytendastofu séu fjölmargar og í raun þannig að nauðsynlegt sé að fjalla um þær hverja fyrir sig. Athugasemdir Einars við hvern lið séu skáletraðar fyrir neðan. Tilmæli Adakris í bréfi dags. 21. mars 2011 eru svohljóðandi; Að Neytendastofa:

- i. taki erindi Adakris frá 14. janúar 2011 ásamt skýringum til sérstakrar meðferðar.

„Einari óviðkomandi. Ljóst er að með því að taka erindið inn og komast að þeirri niðurstöðu að vísa beri því frá, hefur erindið verið tekið til meðferðar.“

- ii. rannsaki efnislegt innihald erindis Adakris og kvörtunar með öllum þeim heimildum og úrræðum sem stofnunin hefur að ráða.



„Einari óviðkomandi“.

- iii. taki afstöðu til og skeri úr um hvort:
 - a. Adakris geti átt lögvarða hagsmuni að gæta í málinu.

„Einari óviðkomandi.“

- b. Adakris geti átt yfir atvinnuleyndarmálum að ráða sem njóti verndar samkvæmt 16. gr. c. laga nr. 57/2005.

„Einari óviðkomandi. Fellur ekki að skilgreindu hlutverki Neytendastofu skv. 4. gr. laga nr. 57/2005 að taka afstöðu til þess hvort tiltekið fyrirtæki geti mögulega haft yfir atvinnuleyndarmálum að ráða á einhverju óskilgreindu tímabili án tengsla við nánar skilgreind gögn eða atvik sem fela eiga í sér meint brot á ákvæðum laganna. Slík tengsl eru ekki til staðar. Það sýnist útilokað fyrir Neytendastofu að meta þetta á grundvelli þeirra gagna sem lögð hafa verið fram.“

- c. Upplýsingar þær sem eru í útfylltum tilboðsskrám útboða njóti verndar vegna þess að það liggur í hlutarins eðli.

„Einari óviðkomandi. Fellur utan skilgreinds hlutverks Neytendastofu skv. 4. gr. laga nr. 57/2005 að taka afstöðu til þess hvort tiltekin tegund gagna, án þess að lagt sé fyrir tiltekið eintak eða atvik, geti mögulega notið verndar skv. „hlutarins eðli“ án tengsla við nánar skilgreind atvik sem fela eiga í sér meint brot á ákvæðum laganna.“

- d. Það liggi í hlutarins eðli að reyndir byggingastjórar og sérfræðingar eigi að vita að slíkar upplýsingar njóti verndar.

„Einari óviðkomandi. Óljóst til hvaða upplýsinga er vísað. Engin dæmi lögð fram. Augljóslega fyrir utan verksvið Neytendastofu skv. 4. gr. laga nr. 57/2005 að meta hvað „reyndir byggingastjórar eigi að vita“ án tengsla við nánar skilgreind gögn eða atvik sem eiga að fela í sér meint brot á ákvæðum laganna.“

- e. Það liggi hlutarins eðli að samkeppnisaðilar á markaði og stjórnendur byggingaverktaka, byggingavörusala og annarra þjónustuaðila sem taka þátt í útboðum, þ.m.t. með undirverktöku, eigi að vita að útfylltar tilboðsskrár úr útboðum samkeppnisaðila njóti verndar.



„Einari óviðkomandi. Hann hefur aldrei dreift og/eða hagnýtt slíkar upplýsingar þannig að það brjóti í bága við ákvæði laga nr. 57/2005. Slíku er mótmælt sem röngu og ósönnuðu. Vísað til athugasemda við d-lið.“

- f. líklegt sé að Einar Matthíasson hafi haft lögmætan aðgang að upplýsingum Adakris er njóta verndar.

„Vísað til athugasemda við b). Það sýnist ófært fyrir Neytendastofu, á grundvelli framkominna upplýsinga, að leggja nokkurt mat á hvaða gögn voru í höndum Adakris og hvort þau njóti verndar skv. lögum nr. 57/2005. Fellur ekki að skilgreindu hlutverki Neytendastofu skv. 4. gr. laga nr. 57/2005 að taka afstöðu til þess hvort tiltekið fyrirtæki geti mögulega haft yfir atvinnuleyndarmálum að ráða á ótilteknu tímabili, án tengsla við nánar skilgreind gögn eða atvik sem fela í sér meint brot á ákvæðum laganna.“

- g. líklegt sé að Einar Matthíasson hafi átt að vita að útfylltar tilboðsskrár útboða nytu verndar.

„Vísað til athugasemda við d) að ofan“

- h. líklegt sé að Einar Matthíasson kunnir að hafa brotið gegn einhverjum ákvæðum laga nr. 57/2005 sem varða IX. kafla laganna.

„Í IX. kafla laganna er m.a. vísað til laganna í heild sinni. Lögin er alls 28 greinar. Ómögulegt er fyrir Einar að átta sig á því hvaða ákvæði laganna verið er að saka hann um að brjóta skv. þessu. Jafnframt verður að telja það utan verksviðs Neytendastofu að gera úttekt á verkum Einars hjá Adakris og meta hvort eitthvert þeirra hafi hugsanlega brotið gegn einhverjum ótilteknum ákvæðum laga nr. 57/2005 án þess að sérstök tilvik eða gögn séu nefnd til sögunnar.“

- i. Einar Matthíasson hafi brotið gegn ákvæðum laga nr. 57/2005.

„Vísað er til athugasemda við (h) að ofan.“

Þá virðist Adakris hafa breytt kröfugerð sinni og nú sé þess krafist að Neytendastofa staðfesti að upplýsingarnar njóti verndar og bæði Einar og Halldór hafi brotið gegn ákvæðum laga nr. 57/2005 með háttsemi sinni.

Reyndar sé ofangreind kröfugerð kölluð til bráðabirgða í bréfi frá 21. mars 2011 og því virðist mega ætla að henni verði enn breytt síðar. Áskilji Einar sér að sjálfsögu rétt til að bregðast við slíkum breytingum á síðari stigum.



Í kröfugerðinni sé vísað til „upplýsinganna“ og „háttseminnar“ án þess að nokkur tilraun sé gerð til að skilgreina nánar um hvaða upplýsingar eða háttsemi sé verið að fjalla. Því sé hvorki í bréfi dags. 21. mars 2011 né í upphaflegu erindi að finna nokkur skilgreind dæmi þess, studd gögnum, að Einar hafi dreift eða hagnýtt sér nokkuð sem flokkast gæti sem atvinnuleyndarmál í skilgreiningu laga nr. 57/2005. Engum gögnum hafi verið bætt við. Látið sé nægja að vísa aftur til þeirra samskipta sem fylgdu með upphaflegu erindi. Vísist til fyrri umfjöllunar Einars um þau gögn. Sé þar um að ræða tölvupósta frá Halldóri sem ekkert sanni, enda ljóst að feli ekki í sér neinskonar sönnun á meintum leka Einars. Þvert á móti sé í þeim pósti boðaðar frekari póstar sem Halldór hafi ekki fundið þá stundina. Slíkir póstar hafi ekki borist einfaldlega vegna þess að slíkir póstar hafi ekki verið ekki til staðar.

Telja verði fullvíst að Adakris hefði lagt slíka pósta fram eða önnur gögn væru þau til staðar. Svo sé ekki. Einar hafi aldrei dreift og/eða hagnýtt sér nokkuð sem flokkist sem atvinnuleyndarmál Adakris. Allar staðhæfingar um slíkt séu rangar og í öllu falli ósannaðar. Það ætti að standa Adakris næst að útvega slík gögn, væru þau yfir höfuð til enda hafi Adakris undir höndum þann tölvubúnað sem Einar hafi notað er hann starfaði hjá Adakris og þar með öll hans samskipti. Hægðarleikur ætti því að vera að útvega sönnunargögn um alla þessa meintu leka eða „háttsemi“. Hvaða gögnum eigi hann að hafa lekið og hvenær? Hvað í þeim gögnum flokkist sem atvinnuleyndarmál í skilningi laga nr. 57/2005. Allt þetta sé fullkomlega óljóst. Óljósar tilvísanir til „tímalína“ í samtölum við þriðja mann dugi ekki.

Í bréfi, dags. 21. mars 2011, sé sérstaklega tekið dæmi um að Einar eigi að hafa áframsent útfylltar tilboðsskrár vegna Sæmundar- og Norðlingaskóla. Þetta sé beinlínis rangt. Engin tilraun sé gerð af hálfu Adakris til að upplýsa hvenær þetta eigi að hafa átt sér stað, hvað hafi komið fram í þessum tilboðsgögnum eða leggja fram sönnun því til staðfestingar. Án þess verði að telja útilokað fyrir Neytendastofu að meta meint brot Einars. Einar verði að auki ekki látinn bera hallann af óljósum málalíbúnaði Adakris og órökstuddum/ósönnuðum fullyrðingum Adakris um meint brot.

Þá sé einnig nauðsynlegt að gera athugasemd við sérstaka áskorun Adakris í erindi dags. 21. mars 2011. Í erindinu sé skorað á Einar að leggja fram sannanir fyrir því að Ágúst Snæbjörnsson hafi heimilað Einari að senda Halldóri útfylltar tilboðsskrár. Þessi áskorun sé óskiljanleg. Einar hafi aldrei sent Halldóri útfylltar tilboðsskrár og neiti því sem röngu og ósönnuðu að hafa nokkurn tíma sent Halldóri eða nokkrum öðrum eitthvað sem talist geti til atvinnuleyndarmála í skilningi laga nr. 57/2005. Öfugsnúið sé því að krefja hann um sannanir fyrir því að hann hafi sérstaka heimild til að senda gögn sem hann aldrei sendi. Augljóslega verði því ekki orðið við þessari áskorun.



Ekki verði betur séð en að Adakris ætli Neytendastofu það hlutverk að framsenda erindi Adakris til lögreglu í þeim tilgangi að gefa út ákæru á hendur Einari vegna hinna meintu og ósönnuðu brota. Nauðsynlegt sé að mótmæla slíkum tillögum. Heimildir Neytendastofu standa ekki til þess að framsenda erindi af þessu tagi til lögreglu. Í lögum nr. 57/2005 sé ekki að finna sambærilegar heimildir og t.d. í samkeppnislögum, nr. 44/2005, þar sem Samkeppniseftirlitinu sé heimilt að kæra mál til lögreglu. Slíkt verði ekki gert án beinnar lagaheimildar. Vísist að öðru leyti til þess sem áður hefur komið fram um heimfærslu undir refsíákvæði.

Það virðist sem tilgangur kvörtunar Adakris sé að koma einhverskonar höggi á fyrrum viðskiptafélaga fyrirtækisins, Halldór, en sambandi þeirra sé lýst sem „stormasömu“ í erindi dags. 21. mars 2011. Ljóst sé að einhver skuggi hefur fallið á það samband og virðist Adakris ætla að nýta sér Neytendastofu í tilraun til að klekkja á þessum fyrrum viðskiptafélaga. Slíkt sé Einari óviðkomandi. Að öðru leyti vísast til þess sem áður hefur komið fram.

6.

Með bréfi Neytendastofu, dags. 19. apríl 2011, var Adakris til upplýsinga sent bréf Einars, dags. 11. apríl 2011, og bréf Halldórs, dags. 7. apríl 2011. Með bréfinu var aðilum málsins einnig tilkynnt að gagnaöflun þess væri lokið og málið yrði því tekið til ákvörðunar stofnunarinnar. Með bréfinu fylgdi listi yfir gögn málsins.

7.

Með bréfum Neytendastofu til aðila málsins, dags. 14. október 2011, var tilkynnt um töf á meðferð málsins. Sagði í bréfinu að vonast væri til þess að því yrði lokið innan fjögurra mánaða.

III.

Niðurstaða

1.

Í máli þessu hefur Adakris UAB kvartað yfir hagnýtingu Einars Matthíassonar og Halldórs Úlfars Halldórssonar á atvinnuleyndarmálum félagsins. Í erindi Adakris er vísað til ákvæða 16. gr. c. og 26. gr. laga nr. 57/2005.

Í atvinnustarfsemi getur skipt miklu máli að ákveðnum þáttum starfseminnar sé haldið leyndum, sérstaklega þeim sem snúa að samkeppnisstöðu. Fyrirtæki eiga rétt á lögvernd þessara hagsmuna og í lögum nr. 57/2005 er að finna almennt ákvæði í 16. gr. c. sem stuðlar að vernd atvinnuleyndarmála. Ákvæðið er svohljóðandi:



„Óheimilt er í atvinnustarfsemi er lög þessi taka til að afla sér eða reyna að afla sér með ótilhlýðilegum hætti upplýsinga um eða umráða yfir atvinnuleyndarmálum starfseminnar.

Sá sem fengið hefur vitneskju um eða umráð yfir atvinnuleyndarmálum á réttmætan hátt í starfi sínu fyrir annan eða í félagi við annan, sbr. 1. mgr., má ekki án heimildar veita upplýsingar um eða hagnýta sér slík leyndarmál. Bann þetta gildir í þrjú ár frá því að starfi er lokið eða samningi slitið.

Þeir sem vegna starfs síns eða stöðu að öðru leyti hefur verið trúað fyrir uppdráttum, lýsingum, uppskriftum, líkönum eða þess háttar er óheimilt að hagnýta sér eða veita öðrum afnot af slíku án sérstakrar heimildar.

Nú hefur upplýsinga um eða umráða yfir atvinnuleyndarmáli verið aflað á þann hátt að brotið hefur verið gegn ákvæðum 1. –3. mgr. og er þá þeim sem brotlegur er eða þeim sem fengið hafa upplýsingar frá honum óheimilt að færa sér það í nyt.“

Núgildandi ákvæði 16. gr. c. laga nr. 57/2005 er efnislega samhljóða eldri ákvæðum laga um sama efni sem lög nr. 57/2005 felldu brott. Í greinargerð um ákvæðið kemur fram að hagsmunir þeir sem greinin verndi séu atvinnuleyndarmál. Atvinnuleyndarmál geti verið rekstrarleyndarmál sem varði fremur tæknileg atriði og geti notið verndar jafnvel þó skilyrði fyrir einkaleyfi séu ekki uppfyllt. Þá geti atvinnuleyndarmál einnig verið verslunar- eða viðskiptaleyndarmál sem geti t.d. verið fólgin í sérstöku sölu- eða innkaupaskipulagi, skráum yfir viðskiptavinum, sérstök þekking á viðskiptavinum, ýmsar tölfræðilegar upplýsingar o.fl. Almenn þekking og reynsla starfsmanns geti ekki fallið undir það að vera atvinnuleyndarmál en til þess að svo verði þurfi að liggja fyrir þekking sem sé sérstaklega bundin við viðkomandi rekstur og skipti máli fyrir starfseminna. Gera verður þá kröfu, til þess að atvinnuleyndarmál njóti verndar skv. ákvæðinu, að krafa um leynd hafi verið látin í ljós af hálfu fyrirtækisins eða það liggja í hlutarins eðli.

Í 2. mgr. 16. gr. c. er lögð þagnarskylda á þá sem eru í tengslum við viðkomandi starfsemi sem starfsmenn eða í félagsskap við aðra. Ákvæðið tekur því aðeins þeirra sem eru í sérstöku tengslum við starfseminna. Þá verndar ákvæðið aðeins atvinnuleyndarmál eins og framan greinir.

Í 3. mgr. 16. gr. c. er lögð þagnarskylda á þá sem vegna starfs síns eða stöðu að öðru leyti hefur verið trúað fyrir uppdráttum, lýsingum, uppskriftum, líkönum eða þess háttar. Samkvæmt ákvæðinu er ekki nauðsynlegt að uppdrættir þeir eða annað þar sem ætlunin er að vernda séu atvinnuleyndarmál. Undir málsgreinina getur fallið sérstök þekking starfsmanns sem ekki er atvinnuleyndarmál.



Niðurstaðan um vernd fyrirtækis gagnvart starfsmönnum sínum er því sú, að uppfylli tilteknar upplýsingar þær kröfur sem gerðar eru til atvinnuleyndarmála þá njóta þær verndar samkvæmt 2. mgr. 16. gr. c. laganna. Ef upplýsingarnar uppfylla ekki þessi skilyrði, en aðila, vegna starfs eða stöðu að öðru leyti, er trúað fyrir þeim með tilteknum hætti, eða að upplýsingarnar birtast á tilteknu formi, þá njóta þær verndar 3. mgr. 16. gr. c.

Í máli þessu er að hluta til um að ræða opinberar upplýsingar. Slíkar upplýsingar sem eru aðgengilegar almenningi eru ekki atvinnuleyndarmál í skilningi ákvæðisins. Upplýsingar um fjárhag- og rekstur sem ekki eru opinberar, innistæður á bankareikningum og upplýsingar um skuldir eru hins vegar upplýsingar sem telja verður til upplýsinga sem njóta verndar 3. mgr. 16. gr. c. Hvað varðar útfylltar tilboðskrár kemur fram í staðli ÍST 30:2003 að slíkar skrár séu trúnaðarmál verkkaupa og bjóðanda. Slíkar skrár séu trúnaðargögn sem innihalda upplýsingar um bjóðanda verks og telja verði atvinnuleyndarmál í skilningi 2. mgr. 16. gr. c. enda ljóst að í slíkum skrár koma fram ýmsar upplýsingar um bjóðanda sem aðrir gætu haft hag af. Það er því ljóst að 2. og 3. mgr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005 á við í málinu.

Samkvæmt gögnum málsins var ekki gerð sú krafa af hálfu Adakris að Einar færi með upplýsingar um fjármál eða önnur mál Adakris sem trúnaðarmál. Slík krafa hafi hins vegar verið gerð með samningi um starfslok Einars þann 27. september 2010. Kemur þá til skoðunar hvort upplýsingarnar hafi notið verndar á starfstíma Einars vegna þess að það hafi legið í hlutarins eðli.

Við mat á því hvort upplýsingar njóti verndar vegna þess að það liggi í hlutarins eðli er litið svo á að ef skynsamur maður, sem stæði í sporum viðtakanda upplýsinganna, gæti séð að honum hefðu af eðlilegum ástæðum verið afhentar upplýsingar eða þekking í trúnaði, þá nægði það til þess að telja að viðtakandi upplýsinganna væri bundinn trúnaði um þær upplýsingar. Að mati Neytendastofu er ljóst að skynsamur maður hefði vitað að upplýsingar í tilboðsskrám vegna útboðs Adakris til Reykjavíkurborgar vegna byggingar Sæmundar- og Norðlingaskóla og upplýsingar um fjárhagsstöðu Adakris væru trúnaðarupplýsingar og að hann mætt ekki hagnýta sér þær eða veita öðrum afnot þeirra.

2.

Áður en vikið verður að efnislegum þáttum kvörtunar Adakris telur Neytendastofa rétt að taka afstöðu til frávisunarkröfu Einars og Halldórs vegna framsetningu kvörtunar Adakris.

Af hálfu Einars er þess krafist að erindi Adakris sem snýr að honum, verði vísað frá enda sé krafa Adakris svo vanreifuð og óskýr að óhjákvæmilegt sé annað en að vísa málinu frá Neytendastofu. Grundvallaratriði sé að þeir sem beini kröfum sínum að stofnuninni og m.a. krefjast refsiviðurlaga þurfi að haga kröfugerð sinni þannig að hún sé tæk til úrskurðar. Eigi þar



við sömu sjónarmið og almennt í einkamáli. Að öðrum kosti sé gagnaðila gert erfitt um vik að verjast.

Af hálfu Halldórs er þess krafist að erindi Adakris sem snýr að honum verði vísað frá þar sem vanreifaður sé allur málatilbúnaður Adakris sem og kröfugerð málsins. Kröfugerð þurfi að meginreglu til að vera svo ákveðin og ljós að unnt sé að taka hana óbreytta sem ákvörðunarorð í niðurstöðu máls. Þá hafi Adakris ekki lögvarða hagsmuni af kröfugerðinni, þar sem kröfugerðin byggir á því að leggja bann við hagnýtingu upplýsinga í framtíðinni meðan allur málatilbúnaður byggir á atvikum sem þegar hafi átt sér stað.

Í lögum nr. 62/2005 um Neytendastofu og talsmann neytenda eru engar leiðbeiningar um hvernig erindum aðila máls skuli komið á framfæri við stofnunina. Hvergi í öðrum lög sem stofnunin starfar eftir s.s. stjórnslulögum er kveðið á um með hvaða hætti kvörtun eða erindi skuli lagt fyrir stjórnvaldið. Þá hefur Neytendastofa ekki gert sérstakar kröfur til aðila um kröfugerð í málatilbúnaði. Allar tilvísanir til laga um meðferð einkamála nr. 91/1991 eiga því ekki við um meðferð mála hjá Neytendastofu. Með vísan til framangreinds verður málinu ekki vísað frá af þeim sökum.

3.

Kvörtun Adakris snýr bæði að Halldóri Úlfari Halldórssyni og Einari Matthíassyni. Fyrst verður vikið að kvörtun Adakris vegna Halldórs.

3.1

Í málinu kvartar Adakris yfir því að Halldór Úlfar Halldórsson, hafi tekið á móti upplýsingum frá Einari og fært sér í nyt atvinnuleyndarmál Adakris með ólögætum hætti, sbr. 4. mgr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005. Um sé að ræða upplýsingar um rekstur Adakris, þ.m.t. fjárhagupplýsingum, upplýsingum um rekstur félagsins og útfylltar tilboðsskrár Adakris við Norðlinga- og Sæmundaskóla. Krefst Adakris þess að Halldóri verði óheimilt að halda áfram að færa sér í nyt viðskiptaleyndarmál Adakris og hlutist til um að honum verði gert að sæta viðurlögum sbr. 26. gr. laganna.

Af hálfu Halldórs er því hafnað að hann eða félag honum tengdum hafi brotið verið gegn ákvæðum laga nr. 57/2005. Adakris hafi ekki sýnt fram á að þau gögn sem Einari er gefið að sök að hafa lekið teljist vera atvinnuleyndarmál í skilningi laga nr. 57/2005. Þá sé hluti þeirra upplýsinga sem hann á að hafa lekið um útistandandi opinber gjöld, opinberar upplýsingar. Þær upplýsingar sem um er deilt í málinu bárust Halldóri fyrir tilstuðlan Ágústs Snæbjörnssonar, fyrirsvarsmanns Adakris.



Að mati Neytendastofu hefur ekki verið sýnt fram á það með óyggjandi hætti að Halldór hafi nýtt sér upplýsingar í rekstri sínum sem teljast geti verið atvinnuleyndarmál Adakris. Mun Neytendastofa því ekki frekar fjalla um þann þátt kvörtunar Adakris sem snýr að Halldóri.

3.2.

Í máli þessu kvartar Adakris einnig yfir háttsemi Einars Matthíassonar, fyrrum starfsmanns fyrirtækisins, vegna meintrar dreifingar og/eða hagnýtingar á atvinnuleyndarmálum, sbr. 2. og 3. mgr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005. Kvartað er yfir því að Einar hafi í starfi sínu miðlað til Halldórs Úlfars Halldórssonar viðkvæmum trúnaðarupplýsingum og atvinnuleyndarmálum Adakris. Einar hafi m.a. afhent Halldóri afrit af útfylltum tilboðsskrám Adakris vegna Norðlinga- og Sæmundaskóla. Einnig hafi Einar upplýst Halldór um hvenær Adakris innheimti fé vegna reikninga, upplýst um almennar fjárhags- og rekstrarupplýsingar, um eignir þess og innstæður á bankareikningum, um skuldir félagsins og stöðu þess sem og um önnur bein viðskiptaleyndarmál. Krefst Adakris þess að Neytendastofa ákvarði bann við frekari hagnýtingu og dreifingu upplýsinganna af hálfu Einars og hlutist til um að hann verði beittur viðurlögum sbr. 26. gr. laganna.

Af hálfu Einars er því hafnað að hann hafi á nokkurn hátt brotið gegn lögum nr. 57/2005 á meðan hann hafi starfað hjá Adakris eða þar á eftir. Í erindi Adakris sé ekki vísað til tiltekinnar atvika þar sem Einar eigi að hafa dreift eða hagnýtt sér meint atvinnuleyndarmál. Vísað sé til gróusagna og „rökstudds gruns“ og látið nægja því til staðfestingar að leggja fram póstsamskipti við þriðja mann án þess að sýna fram á hvenær eða hvernig Einar eigi að hafa dreift meintum atvinnuleyndarmálum. Umræddur tölvupóstur hafi verið sendur til Halldórs að beiðni Ágústs Snæbjörnssonar fyrirsvarsmanns Adakris og yfirmanns Einars vegna hugsanlegra sameiningar að hluta milli Adakris og félags Halldórs enda hafi Halldór óskað eftir upplýsingum um skuldastöðu félagsins. Fráleitt verði að telja að Einar hafi dreift atvinnuleyndarmálum í skilningi laga nr. 57/2005 með því að veita Halldóri upplýsingar skv. beiðni yfirmanns hans og það upplýsingar sem sami yfirmaður hafi þegar veitt Halldóri munnlega. Fullyrðingum um að Einar hafi dreift tilboðsskrám er mótmælt sem röngum og ósönnuðum. Fullyrðing Halldórs í tölvupósti þess efnis að Einar hafi látið hann fá tilboðsskrár sanni ekkert í þeim efnum gegn mótmælum Einars.

Í máli þessu liggja m.a. til grundvallar fjórir tölvupóstar. Þrír tölvupóstar milli lögmanns kvartanda og Halldórs og einn tölvupóstur frá Einar til Halldórs.

Í tölvupósti frá lögmanni Adakris til Halldórs, dags. 27. september 2010, er óskað staðfestingar á því að Einar hafi upplýst Halldór munnlega um rekstur Adakris, bæði hvað varðar fjárhagslega þætti sem og almenna þætti rekstrarins. Þá sé óskað staðfestingar á að Einar hafi afhent Halldóri gögn sem Adakris notaðist við í útboði Reykjavíkurborgar vegna Sæmundar- og Norðlingaskóla.



Einnig sé þess óskað að upplýst verði um á hvaða tímabili umræddur upplýsingaleki hafi átt sér stað.

Svar Halldórs barst lögmanni Adakris með tölvupósti, dags. 27. september 2010, þar sem fram kemur að Halldór hafi til staðfestingar tvo tölvupósta og útboðsgögn Adakris vegna Norðlingaskóla. Gögnin vegna Sæmundarskóla finnast hins vegar ekki. Þá kemur fram að Halldór staðfesti allt og verði með klárt fyrir hádegi daginn eftir.

Í tölvupósti Halldórs til lögmanns Adakris, dags. 28. september 2010, kemur fram að Einar hafi látið Halldóri í té upplýsingar um hvenær Adakris gerði reikning á Reykjavíkurborg og hvaða upphæðir væri um að ræða. Einnig hafi Einar upplýst Halldór um að Adakris væri að fara á hausinn en hafi aldrei rökstutt það frekar. Þá kemur fram í tölvupóstinum að Einar hafi látið Halldóri í té tilboðsskrá Adakris vegna Sæmundar- og Norðlingaskóla með útboðstölum Adakris. Útboðsskráin vegna Sæmundarskóla finnast ekki en gögnin vegna Norðlingaskóla sé Halldór með. Fram kemur að Halldór geti trúað að Einar hafi byrjað í september 2009 að upplýsa hann um stöðu Adakris. Ekki sé gott að segja hvenær síðustu upplýsingar hafi borist frá Einari en hann hafi fyrir nokkrum mánuðum upplýst um opinberar skuldir Adakris, en hann hafi ekki áttað sig á því að Halldór hafi þegar haft þessar upplýsingar. Þá kemur fram að Halldór og Ágúst hafi átt samskipti vegna opinberu gjaldanna og því hafi Halldór vitað meira um þessi mál en Einar. Síðustu upplýsingar frá Einari hafi borist sl. föstudag þar sem Einar hafi tjáð Halldóri að Reykjavíkurborg hygðist taka verkið af Adakris en hann hafi ekki rökstutt það frekar.

Í tölvupósti Einars til Halldórs, dags. 14. desember 2009, koma fram áætlaðar fjárhæðir um ógreidda „*Lífeyrisgr., staðgreiðslu og fl.*“ sem greiða þurfi á næstu tveim mánuðum. Auk þess kemur fram áætluð ógreidd fjárhæð vegna sömu gjalda vegna Einars. Einnig koma fram í tölvupóstinum áætlaðar fjárhæðir útstandandi reikninga vegna Sæmundar- og Norðlingaskóla. Þá koma fram upplýsingar í tölvupóstinum um hvaða skuldir séu að valda Adakris mestum erfiðleikum.

Ljóst þykir með vísan til framangreindra tölvupósta að Einar upplýsti Halldór um upplýsingar sem honum hafði verið trúað fyrir sem Neytendastofa telur atvinnuleyndarmál. Einar og Halldór hafa báðir haldið því fram að umræddar upplýsingar hafi borist Halldóri frá Einari að beiðni Ágúst Sæmundssonar, forsvarsmanns Adakris. Telur Neytendastofa þá skýringu ótrúverðuga enda eðlilegra að slíkar upplýsingar hefðu borist Halldóri beint frá Ágústi. Auk þess hefur ekkert komið fram í málinu sem styður það að Ágúst hafi beðið Einar um að koma slíkum upplýsingum til Halldórs.

Með vísan til alls framangreinds er það mat Neytendastofu að Einar Matthíasson hafi brotið gegn ákvæði 2. og 3. mgr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005, um eftirlit með viðskiptaháttum og



markaðssetningu, með því að hafa miðlað tilboðsskrám og upplýsingum um fjárhagsstöðu Adakris, sem hann öðlaðist í starfi sínu hjá félaginu, til Halldórs Úlfars Halldórssonar.

4.

Af hálfu Adakris hefur þess verið krafist að Einari verði gert að sæta viðurlögum samkvæmt 26. gr. laga nr. 57/2005. Aðilar málsins greinir á um valdheimildir Neytendastofu vegna brota á 16. gr. c. laga nr. 57/2005.

Um valdheimildir Neytendastofu er fjallað í IX. kafla laga nr. 57/2005. Samkvæmt 2. mgr. 21. gr. b. getur stofnunin gripið til aðgerða vegna viðskiptahátta sem brjóta í bága við ákvæði II. –IV. kafla og ákvæða VII. og VIII. kafla. Geta aðgerðir Neytendastofu falið í sér bann, fyrirmæli eða heimild með ákveðnu skilyrði. Þá getur stofnunin skv. 22. gr. lagt á fyrirtæki stjórnvaldssektir sem brjóta gegn ákvæðum laganna og settum reglum samkvæmt þeim um bann við óréttmætum viðskiptaháttum sbr. II. –V. kafla laganna. Einnig getur stofnunin lagt sektir á þau fyrirtæki sem ekki fara að stjórnvaldsreglum og ákvörðunum Neytendastofu sem brjóta í bága við ákvæði II. – VIII. kafla og fyrirmælum sbr. 21. gr. b. Þá getur stofnunin lagt stjórnvaldssektir á fyrirtæki sem ekki fara að reglum og fyrirmælum stofnunarinnar um ráðstafanir til að auðvelda viðskiptavinum að meta verð og gæði sbr. 18. gr. laganna. Í 23. gr. er stofnuninni veitt heimild til að beita dagsektum sé ekki farið að ákvörðun stofnunarinnar sem tekin hefur verið skv. lögnum.

Í 26. gr. laga nr. 57/2005 er einnig fjallað um viðurlög við brotum gegn ákvæðum laganna og reglum og fyrirmælum settum samkvæmt þeim. Í ákvæðinu er kveðið á um að ef sakir eru miklar geti brot varðað fésekt eða fangelsi. Ákvæðið kveður sem slíkt ekki á um valdheimildir Neytendastofu sem stjórnvalds heldur hvaða refsiviðurlög séu við brotum á lögnum, reglum og fyrirmælum settum samkvæmt þeim séu sakir miklar. Eðli máls samkvæmt þá er það ekki hlutverk stjórnvalds eins og Neytendastofu að dæma einstaklinga eða fyrirtæki skv. ákvæðinu enda slíkt hlutverk dómstóla. Það er því ljóst að Neytendastofa mun ekki kveða á um viðurlög samkvæmt 26. gr. laga nr. 57/2005.

Sé það hins vegar mat Neytendastofu að brot skv. lögum sé með þeim hætti að ákvæðið eigi við aðila máls þá er stofnuninni heimilt á vísa máli til lögreglu til frekari meðferðar.

Í IX. kafla laganna er ekki að finna lagaákvæði sem heimilar beitingu stjórnvaldssekta gagnvart einstaklingum sem brjóta gegn ákvæðum VI. kafla laganna. Brot það sem hér um ræðir er brot á trúnaðarskyldu, sbr. VI. kafla laganna. Samkvæmt 2. mgr. 21. gr. b. hefur stofnunin heimild til að banna háttsemi, veita fyrirmæli eða heimild með ákveðnum skilyrðum vegna brota á VI. kafla laganna sem m.a. inniheldur 16. gr. c.



Með vísan til þess að Neytendastofa telur að Einar hafi brotið gegn 2. og 3. mgr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005, bannar stofnunin honum, með vísan til 4. mgr. 16. gr. c. og 2. mgr. 21. gr. b. sömu laga að hagnýta sér þær trúnaðarupplýsingar sem hann öðlaðist í starfi sínu hjá Adakris UAB.

IV.

Ákvörðunarorð:

„Einar Matthíasson, Eskihlíð 20a, Reykjavík, hefur með því að afhenda tilboðsgögn Adakris UAB vegna útboðs Reykjavíkurborgar á Sæmundar- og Norðlingaskóla og með því upplýsa um fjárhæðir krafna Adakris UAB á Reykjavíkurborg, brotið gegn ákvæðum 2. og 3. mgr. 16. gr. c. laga nr. 57/2005, um eftirlit með viðskiptaháttum og markaðssetningu.

Með vísan til 4. mgr. 16. gr. c. og 2. mgr. 21. gr. b. laga nr. 57/2005, um eftirlit með viðskiptaháttum og markaðssetningu, er Einari Matthíassyni bannað að hagnýta þær trúnaðarupplýsingar sem hann öðlaðist í starfi hjá Adakris UAB.“

Neytendastofa, 30. mars 2012

Tryggvi Axelsson
forstjóri

Þórunn Anna Árnadóttir